

ISSN 1407-9321

**Aizmirsi
abonēt
"NOVADNIEKU"?**

**Dari to šodien un
saņem laikrakstu pēc
piecām dienām!**

**Vārkavas novada
deputātu
iēnākumi
2011. gadā**

2. lappusē

**Līvānu jauno
uzņēmēju
pieredze**

3. lappusē

**Latgalē
veiksmīgi
atklāj
slepkavības**

10. lappusē

Mātes un Ģimenes dienu priekšvakarā — brāļu un māsu sadziedāšanās svētki

● Brāļu un māsu trešo sadziedāšanās svētku dalībnieki. Foto: SIA «Minox»

Jersikas tautas namā Mātes un Ģimenes dienu priekšvakarā izskanēja gadskārtējie Līvānu novada brāļu un māsu sadziedāšanās svētki, jau trešie pēc kārtas. Pirmie divi no tiem aizritēja Līvānu kultūras centrā, bet šoreiz, ieviešanu laikā, svētku dalībnieki un skatītāji pulcējās Jersikā. Terēzija Rubene, Jersikas tautas nama vadītāja, pēc kuras iniciatīvas, toreiz vēl strādājot par Līvānu kultūras centra pasākumu organizatori, ideja par brāļu un māsu sadziedāšanās arī radās, «Novadniekam» pastāstīja, ka pasākums aizritēja jaukā un sirsniņā gaisotnē. Šie svētki pamazām pārvar arī novada robežas, un šogad bija pārstāvēta arī Nīcgale. Arī turpmāk tiksot gaidīti dalībnieki no citiem novadiem.

Uz Jersikas tautas nama skatuves sadziedājās vairāku ģimeņu brāļi un māsas. Kā goda viesi bija aicinātas māsa Liliāna un Diāna Birzākas, kas pērnajā gadā sadziedāšanās svētkos ieguva skatītāju simpātiju balvu. Šoreiz uzstājās Diāna ar savu un māsu meitu.

Tāpat bija uzaicinātas sešgadīgās māsiņas Eva un Elina Vucenlāzdānes, kas pirmajā sadziedāšanās reizē bija vēl pavisam maziņas. Skatītājus iepriecināja Jersikas pamatskolas ģitāristu ansamblis trīs dalībnieces. Ansamblis darbojas tikai pirmo gadu, to vada grupas «Dabasu durovys» vadītājs Arnis Slobožņins, un ģitāristēm tā bija tikai otrā uzstāšanās. Arī grupa «Dabasu durovys» svētku dalībniekiem veltīja dziesmas.

Brāļu un māsu sadziedāšanās svētki pulcēja daudz skatītāju, bet repertuārs galvenokārt sastāvēja no Mātes dienai veltītām dziesmām. Šogad skatītāju simpātiju balvu izpelnījās jersikiešu Afanasjevu ģimene, no kuras septiņiem bērniem uz skatuves kāpa pieci, — māsa Viktorija un Anželika, brāļi Valērijs, Vladislavs, Viktors, — visi skolas bērni. Jaunākais brālis mācās 1., vecākā māsa — 8. klasē. Uzstājās arī Labinsku ģimenes bērni. Trīs māsiņas — Tekla, Anna un Ieva dziedāja, bet viņu brāļi Donāts un Jānis palīdzēja, piepūšot gaisa balonus. Labinsku ģimenes atvases ir

skolas bērni, bet brāļi Ansis un Mārtiņš Brūveri, kas pārstāvēja Rudzātu pagastu — pieaugušie. Ansis spēlēja akordeonu, Mārtiņš — ģitāru, un abi «iekaroja» skatītāju sirdis ar dziesmu «Cik skaidra volūda». Divas māsiņas — piektklasniece Dina un pirmklasniece Līga Somas uz svētkiem bija ieradušās no Nīcgales.

Terēzija Rubene pastāstīja, ka Afanasjevu ģimenei sagatavoties svētkiem palīdzēja Jersikas pamatskolas skolotāja Sanita Bernāne, kas strādā arī Nīcgales pamatskolā un pamudināja uzstāties šajos svētkos abas māsas Dinu un Līgu Somas, kā arī konsultēja māsiņas Vucenlāzdānes.

Brāļu un māsu sadziedāšanās svētkus vadīja televīzijas šova «Dziedošās ģimenes 3» 2011. gada uzvarētāji — brāļi Puncuļi: Arturs, Ingars un Linards, kas arī paši iepriecināja skatītājus ar dziesmām.

Svētku norisē savu ieguldījumu deva arī Līvānu novada dome un sponsori, kas sagādāja balvas.

L.Rancāne

ZIŅAS

Preiļos notiks seminārs par kvalitatīvu daudzdzīvokļu māju siltināšanu

Ceturtdien, 17. maijā, pulksten 11.00 Preiļos (novada domes telpās, Raiņa bulvārī 19) notiks seminārs «Kvalitatīva mājas renovācijas projekta ieviešana un iepirkuma procedūras veikšana, kvalitatīva ēku renovācija».

Kā informē Ekonomikas ministrijas sabiedrisko attiecību nodaļas pārstāve Elita Rubesa-Voravko, semināra dalībnieki tiks informēti par Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) aktivitātes «Daudzdzīvokļu māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi» korektu projektu īstenošanu un biežāk pieļautajām kļūdām, kā arī iepirkuma procedūras organizēšanu.

Tiek aicināti piedalīties daudzdzīvokļu māju renovācijas projektu īstenošanā, kā arī būvnieki, būvmateriālu ražotāji un tirgotāji, energoauditori un citi renovācijas procesā iesaistītie speciālisti. Pasākumā tiks sniegta informācija par ERAF aktivitātes korektu projektu īstenošanu un biežāk pieļautajām kļūdām, kā arī iepirkuma procedūras organizēšanu. Semināra otrajā daļā lektori stāstīs par risinājumiem fasāžu siltināšanā un jumtu renovācijā, siltumapgādes sistēmas renovāciju/rekonstrukciju, kā arī kļūdām energoefektivitātes projektu īstenošanā.

Sīkāku informāciju var saņemt Ekonomikas ministrijā pie Ineses Bērziņas, tālrunis 67013240.

Latgales plānošanas reģiona attīstības padomes sēdē Vārkavā piedalīsies ministrs Edmunds Sprūdžs

Vārkavas novada domē 16. maijā notiks Latgales plānošanas reģiona attīstības padomes sēde. Tās sākums paredzēts pulksten 10.00.

Attīstības padomes sēdes darba kārtībā paredzēti vairāki jautājumi par Latvijas Pašvaldību savienības 23. kongresu Preiļos; par valsts amatpersonu amatu savienošanu; par sabiedriskā transporta organizēšanas funkciju; par izmaiņām Latgales plānošanas reģiona iepirkuma komisijas nolikumā; par konkursa «Eiropas Gada pašvaldība 2012» vērtēšanas komisijas izveidi; par Latgales reģiona rīcības plānu 2012. — 2013. gadam; par Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas darbības prioritātēm (**ziņo ministrs Edmunds Sprūdžs**). Darba kārtībā iekļauta arī Latgales plānošanas reģiona informācija.

● SLUDINĀJUMS

**VEIC ZEMES DARBUS
ar mini ekskavatoru un mini frontālo
iekrāvēju.
Tāl. 20558485.**

Jaunie uzņēmēji ar «zaļo domāšanu» atrod savu nišu

Livānu novadā viens no jaunākajiem uzņēmumiem ir «Livani Eko Group», kura ražoto produkciju — biohumusu — un tā labās īpašības, kas veicina augu augšanu, izturību pret slimībām un labas ražas ieguvu, jau atzinīgi novērtējuši daudzi, kam vien pieder kāds zemes gabaliņš, kurā tiek audzēti dārzeņi, augļu koki, ogulāji vai puķes. Uzņēmuma produkcija ar nosaukumu «Hubio» ir izgājusi oficiālo sertificēšanas ceļu un ir brīvi nopērkama lielākajos dārza preču veikalos vairāk kā 20 Latvijas pilsētās, un uzņēmums turpina paplašināt produkta pieejamību visā Latvijas teritorijā. Uzņēmuma ražotne ierīkota Rožupes pagastā. Par to, kas ir biohumuss, kā notiek tā ražošana, kāpēc izvēle apstājusies tieši pie šāda nodarbošanās veida, kā arī par citiem jautājumiem saistībā ar uzņēmumu «Novadniekam» pastāstīja SIA «Livani Eko Group» valdes loceklis GATIS PASTARS.

Iesācējiem palīdz biznesa inkubators

Uzņēmums ir jauns, tas nodibināts 2010. gadā, tajā strādā četri darbinieki. Pirmajā darbības gadā tas darbojās Livānu biznesa inkubatorā, un arī tālāk attīstība notiek ar inkubatora palīdzību. Biznesa inkubators dod iespēju samazināt darbības izmaksas sākuma periodā, un būtiska ir arī mentoringa programmas loma, kas palīdz iegūt vērtīgu pieredzi no izvēlētas nozares profesionāļiem, stāsta Gatis Pastars. Ar vermikompostēšanu (vermikompostēšana — organisko atkritumu pārstrādes process, izmantojot sliekas masu, kas to pārstrādā biohumusā) pirms gadiem četriem bija sācis nodarboties viņa tēvs Kārlis, bet Gatis palīdzēja, jo tas ir fiziski smags darbs. Laika gaitā arvien vairāk aktualizējās jautājums par to, kur likt gatavo produkciju. Pamazām radusies doma par rūpniecisku ražošanu un produkcijas pārdošanu. Pievienoti arī «papildspēki», oficiāli nodibināts uzņēmums, un pašlaik, kā uzskata Gatis, jau izveidojusies spēcīga un saliedēta darbinieku komanda, kurā ir apvienojušies cilvēki ar vienotu mērķi un viziju. Tāpat darbinieki turpina mācīties un pilnveidojas, lai celtu savu kvalifikāciju, kas ir ļoti būtisks aspekts uzņēmuma konkurētspējas celšanai.

Atbilstoši Latvijā pastāvošajiem normatīvajiem aktiem veiktas visas procedūras, lai produktu varētu iepākot un pārdot veikalā, un kā viens no svarīgākajiem posmiem ir pilna spektra produkta ķīmiskā analīze, kas veikta pēc ISO standartiem.

Kas ir biohumuss

Jaunais uzņēmējs sniedz plašu skaidrojumu par to, kas ir biohumuss, sākot ar atskatu tajos laikos, kad leģendārais Čarlzs Darvins, kurš jau no skolas gadiem pazīstams kā evolūcijas teorijas radītājs, atzinis, ka neviena cita radība nav spēlējusi tik svarīgu lomu zemes vēsturē, kā slieka. Raugoties vēl tālāk senatnē, jau grieķu filozofs Aristotelis sliekas nosaucis par «zemes zarnām». Neviens un nekas nevar tikt salīdzināts ar sliekām un to pozitīvo ietekmi uz visu dzīvo dabu. Sliekas rada augsni un visu, kas tajā dzīvo, tie ir dzīvnieki ar vislielāko skaitlisko

pārsvaru uz zemes un galvenās radības, kas pārstrādā visus organiskos atkritumus humusā, nodrošinot mēslojumu augsnei un biosfēriskas funkcijas, — dezinficējot, neitralizējot, aizsargājot un vairojot produktivitāti. Vienkāršākais veids, kā saimniekam saprast, vai viņa dārza zeme ir auglīga, ir iedurt lāpstu zemē un parušināties — vai sliekas ir atrodamas?

Humuss ir augsnes trūdvielas, organiskās vielas, kas rodas augsnē, sadaloties augu un dzīvnieku atliekām. Pārstrādes gaitā, sliekas izvada no organisma kaprolitus (ekskrementus), ko arī sauc par biohumusu.

Ja salīdzina klasisko kompostu ar biohumusu, tad kompostā ir lielāks amonija daudzums, bet biohumusā vairāk dominē nitrāti, ko augi vieglāk var uzņemt. 1998. gadā ASV veikts plašs pētījums, kura rezultātā secināts, ka biohumuss var būt līdz pat 1000 reizēm bioloģiski aktīvāks nekā klasiskais komposts, taču ne vienmēr tādu līmeni reāli var sasniegt.

Biohumusu var izmantot kā augsnes piedevu (piemēram augsnes ielabošanai), kūdras substrātu bagātināšanai, sēklu dīdēšanai un auga attīstības sekmēšanai, līdz ar to auga produktivitāte pieaug daudz vairāk, nekā to pašu cenšoties panākt ar minerālu palīdzību.

Pastāv vairāki pierādījumi tam, ka biohumusam piemīt spēja apspiest slimības un aizsargāt no tām. Pagaidām vēl pilnībā nav rasta atbilde uz to, vai biohumusa lietošana var palīdzēt atvairīt kaitēkļus un parazītus, taču novēroti gadījumi, ka biohumusa lietošana palīdzējusi atvairīt kolorado vaboles kartupeļu laukā, kaut blakus laukos to bija ļoti daudz.

Biohumuss saista barības vielas gan mikroorganismu ķermeņos, gan viņu darbībā, kā rezultātā notiek lēnāka barības vielu noārdīšanās — vienkārši runājot — «augšnes nopludināšanās», kas attīstītākajās valstīs arvien vairāk iezīmējas kā globāla laukaimniecības problēma.

Pasaules organizācijas «Green Peace» sliekraudzēšanu ir iekļāvis zaļo tehnoloģiju sarakstā, tādējādi atbalstot biohumusa ražošanu un lietošanu visā pasaulē. Arī Latvijā «zaļā domāšana» nav sveša, tāpēc tagad, stādīšanas un sējas laikā, ir īstais laiks padomāt, ko lietotjam savos dārzos augu labšanai. Taču,

● SIA «Livani Eko Group» valdes loceklis Gatis Pastars (no labās) un Kaspars Rokjāns ir jaunie uzņēmēji. Produkta «Hubio» prezentācijā Livānos.

protams, arī ar tā lietošanu nevar pārspīlēt, jo pārmērīgās devās augiem tas var kaitēt, kā, piemēram, arī cilvēks nevar vienā reizē izlietot visu uztura bagātinātāju kārbīni.

Ražošanas procesu veic slieku armija

Gatis Pastars stāsta, ka Latvijā ir daudz sliekraudzētāju un arī tehnoloģijas to nodarbināšanā ir dažādas. Populārākie veidi esot audzēšana kastēs vai stīpās, jo tas neprasa lielas investīcijas.

Modernākas iekārtas ir tā saucamie vermireaktori, bet to iegādei vajag daudz līdzekļu. Vermireaktori skaitās automatizētā tehnoloģija, kur manuāls darbs ir ļoti minimāls. Tās ir speciāli konstruētas iekārtas, kuras tiek pildītas ar barības bāzi, kurā savukārt tiek ielaistas sliekas. Tālāk princips ir tāds pats kā audzēšanai ar kastēm, proti, slāņos tiek likta klāt jauna barības masa.

Neatkarīgi no tā, kāda ražošanas metode tiek izmantota, pamatideja paliek tā pati, — mākslīgi tiek kontrolēts barības masas apjoms, kurā sliekas dzīvo un, sekojot barības pārstrādei, uz regulāri pievienoto barības masu migrē pašas sliekas. Ražošanas pamatā tiek izmantota slieku dabiskā uzvedība — tieksme meklēt jaunu barību. Tomēr ir ļoti svarīga slieku labsajūta, tāpēc jāseko, lai barības bāze un mitrums tiktu uzturēti noteiktā līmenī. Par barības masu sliekām kalpo organiskie atkritumi, sākot no kūtsmēsliem un beidzot ar papīriem. Praksē ir bijis arī kuriozs gadījums, kad tika apēsts frotē auduma dvieļis, no kā pāri palika tikai apšūtās dvieļa malīņas. Protams, jāievēro pareizās proporcijas, kādās sagatavot, jo tas būtiski ietekmē produkcijas rādītājus, piemēram, PH līmeni vai barības vielu daudzumu. Būtiski ir atcerēties, ka biohumuss ir ekoloģisks produkts, kas dabīgi papildina to vidi, kurā

aug dzīvo. Tas ir pretstats ķīmiskas izcelsmes mēslojumiem, kurus lietojot ilgāku laika periodu, tiek noplacināta augsne.

Bet, runājot par perspektīvu, jāatceras, ka tāpat kā naftas produktiem tiek meklēti alternatīvi enerģijas avoti, arī minerālmēsli cenu kāpuma tendences liecina, ka tuvākajos gados zemnieki būs spiesti meklēt lētāku alternatīvu, lai samazinātu produkcijas pašizmaksu un uzturētu konkurētspējīgas cenas. Tāpēc biohumusa ražošana ir perspektīva, uzskata jaunais uzņēmējs. Tajā pašā laikā viņš neslēpj, ka nākas saskarties ar lielu klientu daļu, kuri neko nezina par biohumusu.

Nezināmā un izaicinājumu vēl daudz

Stāstot par pirmo pieredzi, uzņēmējs uzsver, ka biohumusa ražošanas un uzņēmuma darbības jomā uzzināts daudz, bet vienlaikus arī apjaušs, cik daudz nezināmā un dažādu izaicinājumu.

— Kā jau vairums jaunu uzņēmēju neapjautām, kas mūs sagaida, sākot no ražošanas, tehnoloģiju attīstības, darbinieku izglītības un atalgošanas, administratīvās uzskaites, visbeidzot ar uzņēmuma vadību, plānošanu un galvenokārt, — ar pārdošanu, — uzsver Gatis. — Bez tiešajām biznesa interesēm mums pašiem «Hubio» produkts nozīmē kvalitāti un pārbaudītu efektu, uz ko arī tiecamies. Esmu strādājis pārdošanā un zinu, cik grūti pārdot produktu, kuram īsti netici. Ar «Hubio» ir pavisam savādāk. Esam paši izmēģinājuši un turpinām to lietot, arī mūsu draugi, paziņas un kaimiņi ir pauduši savu uzticību mūsu ražojumam. Pamēģinājuši biohumusu un pārliecinājušies par to, ka tas uzlabo rezultātus dārzos un siltumnīcās, viņi to iegādājas atkārtoti.

Vai viegli būt jaunam uzņēmējam?

Atbildot uz šādu jautājumu, Gatis Pastars teic, ka tas ir atkarīgs no tā, uz ko savu darbību uzņēmējs fokusē.

— Ja tās ir problēmas, tad uzņēmējs ar to vien nodarbojas kā problēmu risināšana, bet ja fokusējas uz iespējām, tad, tās izmantojot, uzņēmums attīstās un paveras vēl plašāks darbības veids, — viņš saka.

Maģistra grāds uzņēmējdarbībā un teorētiskā bāze ikdienā palīdzot minimāli, bet daudz vērtīgāka esot pieredze, kas iegūta, praktiski darot. Piemēram, augstskola neiemācot, kā pārvarēt birokrātiju Uzņēmumu reģistrā vai Valsts ieņēmumu dienestā. Tāpat augstskola neiemācot, kā rast kopēju valodu ar klientu vai pieņemt stratēģisku lēmumu nākošajiem pieciem gadiem.

— Es uzskatu, ka mēs dzīvojam iespēju laikā, un, ja ir vēlme, var atrast gan atbalstu, gan nepieciešamās zināšanas, — uzsver jaunais uzņēmējs. — Viss ir atkarīgs no paša un ir jāsaprot, ka uzņēmējdarbība ir dzīves veids, kas ir atšķirīgs no pierastā darba ņēmēja dzīves ritma ar visām no tā izrietošajām sekām.

Brīvajā laikā — muzicēšana

Gata Pastara un viņa domubiedra Kaspara Rokjāņa aizrašanās ir arī mūzika. Viņu kopīgi izveidotā muzikālā apvienība «Airi», kas pastāv jau septiņus gadus, ar savu aparātūru apskaņo festivālus un citus plaša mēroga sarīkojumus, nodrošinot gan ar skaņu, gan gaismām. Spēlē arī paši, muzicē ballēs, kāzās, izlaidumos un citos pasākumos. Gatis dzied, spēlē ģitāru, akordeonu, rīkojas ar sitamajiem instrumentiem, savukārt Kaspars ir ģitāras virtuozs, galvenais grupas solists un menedžeris.

L.Rancāne

Vārkavā būs pieejami psihologa pakalpojumi

Vārkavas novada Vārkavā atklāts psiholoģiskās palīdzības centrs — uzgaidāmā telpa un kabinets, kurā drīzumā darbu uzsāks psihologs. Pie viņa pēc palīdzības un padoma varēs vērsties ikviens novada iedzīvotājs, informē Vārkavas novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste Maija Praņevska.

Psihologa darbam sagatavotas izremontētas, mēbelētas un aprīkotas telpas, kas atrodas Vārkavā, Kovaļevska ielā 6. Šīs ēkas iekšējais remonts un atsevišķu telpu labiekārtošana noritēja jau pirms diviem gadiem, taču pieņemamo telpu mēbeļu un inventāra

iegāde bija iespējama, pateicoties projektam «Psiholoģiskās palīdzības bērniem un vecākiem telpu labiekārtošana». Projekts tika iesniegts Eiropas fondam lauku attīstībai pasākumā «Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana». Tā kopējās attiecināmās izmaksas bija 1846 lati, no kuriem ELFLA fonda finansējums sastādīja 1384 latus. Pārējo summu finansēja pašvaldība. Uzgaidāmā telpā apmeklētājiem novietoti krēsli, galds, bet psihologa darba istabā — sekcija, divāns, galds, vairāki krāsaini pufi, divi atpūtas krēsli, DVD atskaņotājs, dators, kā arī palīgi smilšu un krāsu terapijas veikšanai — kastītes ar smiltīm un molberti.

Sakārtota arī psihologa pakalpojuma sniegšanas juridiskā puse. Jau pērnā gada aprīlī Vārkavas novada sociālais dienests ir ieguvis LR Labklājības ministrijas sociālo pakalpojumu sniedzēja reģistrācijas apliecību, kas apliecina, ka šāda psiholoģiskās palīdzības sniegšana iekļauta sociālās rehabilitācijas institūciju sarakstā un ir nodēvēta par Vārkavas novada ģimenes atbalsta centru.

Iecere par šī pakalpojuma ieviešanu Vārkavas novadā radās Vārkavas pagasta pārvaldes vadītājai Intai Kivlenieci, kas, domājot par pagasta attīstību, nemitīgi izrādā iniciatīvu un ģenerē idejas, no kurām lielākā daļa gūst atbalstu un tiek veiksmīgi

istēnotas. Inta Kivleniece savu laiku bija Vārkavas novada sociālā dienesta vadītāja pienākumu izpildītāja, tāpēc labi iepazīna daudzu novadu iedzīvotāju ikdienas un redzēja, cik ļoti cilvēkiem pietrūkst kvalificēta padoma. Bez tam bija jādomā par izremontētās mājas funkcionalitāti. Sākotnēji šīs ēkas pirmās stāvs bija paredzēts sociālo nebūšanu risināšanai, kā pagaidu mitekļi krīzes situācijās, taču pieprasījums pēc tā, par laimi, nemaz nav tik liels, un jācer, ka ar atlikušajām četrām brīvajām telpām un tajās piedāvātajām ērtībām arī turpmāk pietiks. Pašlaik psihologa kabinetam līdzās atrodas Vārkavas pagasta novadpētniecības muzeja ekspozīciju telpa un

Tradīciju istaba. Inta Kivlenieces ideju uz papīra uzlika un tālāk virzīja Vārkavas novada domes projektu vadītāja Vija Šmeikste. Pašlaik pašvaldības lēmējvara izvērtē psihologa likmi un drīzumā piesaistīs speciālistu.

Atklājot psiholoģiskās palīdzības telpas, atzinīgus vārdus projekta īstenošanā teica Vārkavas novada domes priekšsēdētāja Antra Vilcāne, viņas vietniece Anita Brakovska, kultūras pasākumu organizētāja un pašvaldības domes deputāte Elvira Āboliņa, kultūras centra vadītāja Ilga Pokšāne. Pēc tam varēja noklausīties psiholoģes Ilzes Čamanes lekciju par krāsu pasauli.

Sagatavoja L.Rancāne

Muzeju nakts ar jūras tēmu arī Livānos

19. maijā Livānos, pussalā pie Aktīvā tūrisma centra un Latgales mākslas un amatniecības centrā (LMAC) norisināsies Vislatvijas Muzeju nakts 2012 aktivitātes, informē LMAC kultūras tūrisma organizatore Inīta Paegle.

Kā ik gadu maijā, visā Latvijā norisināsies nozīmīgākais muzeju nozares pasākums «Muzeju nakts», kad savas durvis plaši ver daudzi Latvijas muzeji un citas kultūrvēsturiskās iestādes.

Šogad Muzeju nakts Latvijā notiks jau astoto reizi, taču Latgales mākslas un amatniecības centrs saviem apmeklētājiem durvis ver tikai otro gadu pēc kārtas, šogad ar Vislatvijas Muzeju nakts devīzi: zilā krāsā — jūra.

«Jūra ir vērtība, ar ko lepoja-

mies. Latvijai liktenis dāvājis jūras krastu 490 kilometru garumā. Jūra ir mūsu ādere, kas gadsimtiem ilgi tautu barojusi, smagā darbā rūdījusi un pasniegusi. Krišjāņa Valdemāra dibinātajās jūrskolās mācījās ne tikai pirmie jūras, bet arī savas zemes saimnieki. Jūra ir daudz devusi, bet daudz arī ņēmusi. Lai arī Latvijā nav īpaši jūrai veltīta muzeja, neskaitāmas vēstures liecības un mākslas darbi attēlo vienu no mūsu Latvijas dārgumiem — jūru,» tā par 2012. gada Muzeju nakts tematiku mājas lapā www.muzeju-nakts.lv raksta tās organizatori. Arī Latgalē, kurai nav tiešās pieejas Baltijas jūrai, var lepoties ar savu «jūru» — Rāznas ezeru un daudziem citiem brīnumkaistiem Latgales ezeriem.

Muzeju nakts ietvaros pie Ak-

tīvā tūrisma centra būs iespēja iznomāt kanoe laivas, velosipēdus, kā arī nūjošanas inventāru. Savukārt Latgales mākslas un amatniecības centrs saviem apmeklētājiem ir sagatavojis plašu bezmaksas programmu. Katrā iestādē telpā apmeklētājiem paredzēti dažādi atklājumi. Būs iespēja iesaistīties apceļošanas akcijā «Zalta rūku ceļš Latgolā», apskatīt Ūdens galeriju, aplūkot Latgales mākslinieku gleznu izstādi «Latgales jūra», kopīgi gleznot jūru, minēt krustvārdu mīklas, skatīties dokumentālās filmas un piedalīties vēl daudzās citās tikpat radoši naksnīgās izklaidēs.

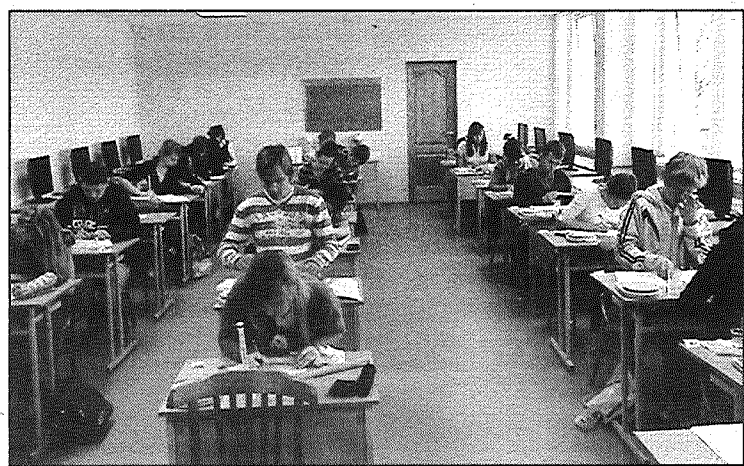
Latgales mākslas un amatniecības centrs 19. maijā būs atvērta no pulksten 19.00 līdz pulksten 24.00.

Sagatavoja L.Rancāne

Livānu novada trešā atklātā fizikas olimpiāde Rudzātos

Ikgadējā fizikas olimpiāde šoreiz norisināsies Rudzātu vidusskolā. Uz to ieradās 21 skolēns un viņu skolotāji no astoņām skolām, kā arī viesis — Andris Gribusts, izdevniecības «Lielvārds» izpilddirektors.

Olimpiāde sastāvēja no trijiem posmiem — laboratorijas darba, demonstrējuma un uzdevumiem. Eksperimentālajā kārtā pirmo vietu ieguva Krista Šķēpa no Preiļu 1. pamatskolas, otrā vietā — Margītai Rudzātei no Rudzātu vidusskolas, trešā — Arīnai Trifonovai no Livānu 2. vidusskolas. Viņi ieguva balvas no izdevniecības «Lielvārds». Kopumā par olimpiādes uzvarētājiem kļuva Krista Šķēpa un Laura Bobule (Rudzātu vidusskola), otrajā vietā — Margīta Rudzāte, trešajā — Mairis Iesalnieks (Livānu 1. vidusskola) un Gunda Pastare (Riebiņu vidusskola). Atzinība piešķirta Lītai Bork-Ržečickai, Veronikai Bordjukai, Arīnai Trifonovai (visas no Livānu 2. vidusskolas), Kārlim Sondoram (Preiļu 1. pamatskola), Ēvaldam Bulmeisteram (Rudzātu vidusskola). Viņiem būs iespēja doties ekskursijā uz uzņēmumu «Z — light». Konkursā «Gaismas vadu ražošanas vēsture Livānos» par uzvarētāju kļuva Ella Bog-

● Fizikas olimpiāde šoreiz norisināsies Rudzātu vidusskolā.

danova no Preiļu 1. pamatskolas, iegūstot Rudzātu vidusskolas sarūpētu balvu.

Dalībnieku atsauksmes liecina, ka olimpiāde bija izdevusies. Skolēni puda dažādus viedokļus par to, kādi bija uzdevumi. Viņiem tie šķita viegli, citiem sagādāja grūtības. Skolēni fizikas olimpiādē piedalījās pirmo reizi, un, manuprāt, viņiem tika radīts labs iespaids par fizikas olimpiādi kā tādu. Esmu priecīga par to, ka tieši lauku skolā notiek olimpiāde. Savukārt Andris Gribusts atzina, ka nav svarīgi, kur notiek olimpiāde, bet svarīgi, — kā tā notiek. Viņam nevar nepiekrīst,

jo pats skolā savulaik ir aizrāvējis ar eksaktajām zinātnēm, piedalījies fizikas olimpiādēs un ilgus gadus strādājis par skolotāju, — tāpat zina, kas ir laba fizikas olimpiāde.

Mēs, Rudzātu vidusskolas skolēni, esam ļoti lepmi par to, ka mūsu skola ir tik attīstīta, un ka tā mums var tik daudz ko sniegt. Paldies Rudzātu vidusskolas direktoram Vladislavam Sprīngim, kas organizēja šo olimpiādi, visiem dalībniekiem un atbalstītājiem. Tiekamies nākamajā gadā!

L.Zalāne,
Rudzātu vidusskolas
11. klases skolniece

AKTUĀLI

Saeima atbalsta grozījumus Personu apliecināšanu dokumentu likumā

Saeima ceturtdien, 10. maijā, galīgajā lasījumā atbalstīja grozījumus Personu apliecināšanu dokumentu likumā, kas precizē pases un jaunās personas apliecināšanu jeb ID kartes izmantošanas kārtību vēlēšanās un referendumos.

Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas komisijas izstrādātie grozījumi papildina likuma pārejas noteikumus ar punktu, kas nosaka, ka līdz elektroniskās balsošanas ieviešanai Saeimas vēlēšanās, tautas nobalsošanā un parakstu vākšanā Latvijas pilsoņa pase būs vienīgais dokumentu tiesību īstenošanai. Savukārt Eiropas Parlamenta un pašvaldību vēlēšanās vēlētajai varēs piedalīties gan ar pilsoņu pasēm, gan jaunajām ID kartēm.

Likuma pārejas noteikumu papildinājumi nepieciešami, ņemot vērā, ka 2012. gada 1. aprīlī uzsāktā personas apliecināšanu jeb ID kartes izsniegšana, kuru pagaidām nav iespējams izmantot, lai piedalītos Saeimas vēlēšanās, referendumos un parakstu vākšanā. Saeimas vēlēšanu likums nosaka, ka vēlēšanu iecirkņa komisijas loceklis izdara vēlētajai pasē atzīmi par piedalīšanos Saeimas vēlēšanās, un šādu atzīmi iespējams veikt tikai pasē, nevis jaunajā ID kartē.

Plāno samazināt prasības vietējo autoceļu ikdienas uzturēšanai

Tā kā šobrīd finansiāli nav iespējams veikt vietējo autoceļu ikdienas uzturēšanu tādā kārtībā un apmērā, kā tas paredzēts normatīvajos aktos, to prasības paredzēts samazināt. Šāds priekšlikums iekļauts Satiksmes ministrijas virzītajos 2010. gada 9. marta noteikumos nr. 224 «Noteikumi par valsts un pašvaldību autoceļu ikdienas uzturēšanas prasībām un to izpildes kontroli», kas 10. maijā, tika izsludināti Valsts sekretāru sanāksmē.

Ir nepieciešams samazināt uzturēšanas darbu prasības valsts vietējos autoceļos, kuriem ziemā noteiktas zemākas — C vai D uzturēšanas klases. Autoceļiem, kuriem noteikta C uzturēšanas klase (12 864 km kopgarumā jeb 64% no uzturamā autoceļu tīkla) pastāvīgos un mainīgos laikapstākļos brauktuves kaisīšana ar pretslīdes materiālu vai rievošana paredzēta tikai satiksmē bīstamās vietās. Ārkārtējos laikapstākļos šie darbi tiks veikti.

D klases autoceļus (2 148 km kopgarumā jeb 10% no uzturamā autoceļu tīkla), pa kuriem nenotiek regulāra pasažieru pārvadāšana ar autobusiem, no sniega plānots attīrīt līdz 4 reizēm ziemas sezonā atkarībā no sniega daudzuma, brauktuves kaisīšanu ar pretslīdes materiālu vai rievošanu neparedzot.

Tāpat nepieciešams mainīt prasību ceļu satiksmes negadījumos bojāto luksoforu, kas atrodas uz autoceļiem ar B uzturēšanas klasi, darbības atjaunošanu veikt vienas diennakts laikā, jo tas bieži vien nav iespējams. Paredzēts, ka šī prasība būs jāizpilda trīs darba dienās. Taču VAS «Latvijas Valsts ceļi» speciālisti uzsvēr, ka šo grozījumu dēļ satiksmes drošība nesamazināsies, jo transportlīdzekļu satiksme šajā laikā jau tagad praktiski tiek organizēta ar ceļa zīmēm.

Savukārt autoceļi, kuriem noteikta C un D uzturēšanas klase, nav aprīkoti ar luksoforiem un mazas satiksmes intensitātes dēļ arī turpmāk netiks aprīkoti.

Grozījumu izstrādes laikā notikušas sarunas ar Latvijas Pašvaldību savienību. Lai izstrādātie grozījumi stātos spēkā, tie vēl jāpieņem valdībā.

Kā uzlabot sabiedrības drošību

Ne vienmēr mūsu spēkos ir mainīt noziedzniekus, tomēr mēs varam darīt visu iespējamo, lai mazinātu riskus, ko šīs personas var nodarīt sabiedrībai un tās atsevišķiem locekļiem.

Valsts mēroga problēma šajā jomā, ka mums pietrūkst informācijas apmaiņas. Katrai institūcijai – policijai, bāriņtiesai, sociālajam dienestam, sociālajiem pedagogiem, mācību iestāžu psihologiem u.c. – ir informācija par konkrētajiem likumpārkāpējiem, bet tā ir kā viens puzles gabaliņš, un, tikai saliekot katras institūcijas fragmentus kopā, varam spriest par to, kādi patiesībā ir šo cilvēku riski, deficīti, vajadzības un kā viņu problēmas risināt.

Viens no starpinstiitūciju sadarbības pamatuzdevumiem ir radīt informācijas apmaiņu par sabiedrībai bīstamajām personām, un nav svarīgi, kura dienesta klients ir šī persona. Līdz šim dažādas iestādes viena otrai parasti pieprasīja informāciju rakstiski, taču uz oficiālu pieprasījumu tiek sniegti sausi dati, kurus nav iespējams izmantot darbā ar klientu. Savukārt starpinstiitūciju tiešā sadarbība ļauj kontaktēties nepastarpināti, iegūt informāciju ātrāk, turklāt uzzināt arī tādus faktus, kas oficiāli vēl nav apstiprināti, taču ļauj izveidot kopējo ainu, savlaicīgi reaģēt un novērst likumpārkāpumus.

Veido starpinstiitūciju sadarbību

Valsts probācijas dienesta galvenie uzdevumi ir rūpēties par sabiedrības drošību un mazināt probācijas klientu riskus izdarīt atkārtotus likumpārkāpumus. Pie mums nonāk personas, kuras ir izdarījušas likumpārkāpumus un saņēmušas par tiem attiecīgus sodus. Veicot personu uzvedības korekciju, nonācām pie secinājuma, ka viens nav karotājs, tāpēc

nepieciešama kompleksa pieeja – lai cilvēks jūt, ka visās dzīves jomās tiek sekots. līdzī viņa uzvedībai. Pie tam domāšanas maiņa ir panākama tikai ar pozitīvam ietekmēšanas metodēm plus konkrēti ierobežojumi, kas noteikti sodu izpildes likumdošanā un ko ar savu spriedumu noteikusi tiesa. Īpaši starpinstiitūciju sadarbība nepieciešama darbā ar jauniešiem, smagus un sevišķi smagus noziegumus izdarījušajām personām.

Šādu sadarbību Valsts probācijas dienesta Preiļu teritoriālā struktūrvienība pamazām uzsāka pirms trim gadiem. Sākotnēji sadarbība norisinājās Preiļu un Līvānu novadā, turpmāk klientu atbalsta komandas konkrētu klientu kriminogēno problēmu risināšanai tika veidotas arī citos novados, rodoties šādai nepieciešamībai. Struktūrvienībā vadījam seminārus, aicinot institūciju speciālistus, lai lemtu par problēmu risināšanas modeļiem.

Kā pozitīvu risinājumu var minēt Preiļu novada piemēru. 2011. gada nogalē domes izpilddirektors Vladimirs Ivanovs izteica priekšlikumu veidot pastāvīgu starpinstiitūciju komandu. Tika nolemts aicināt nākt kopā katra mēneša sākumā, kā arī īpašos gadījumos pēc komandas locekļu priekšlikuma. Sēdē tika risināts probācijas klienta, nepilngadīgā A.B. gadījums. Spriedām, ko darīs sociālais pedagogs, sociālais dienests, bāriņtiesa, probācija, lai mazinātu iespēju šim jauniešim izdarīt atkārtotus likumpārkāpumus.

Stingri uzrauga dzimumnoziedzniekus

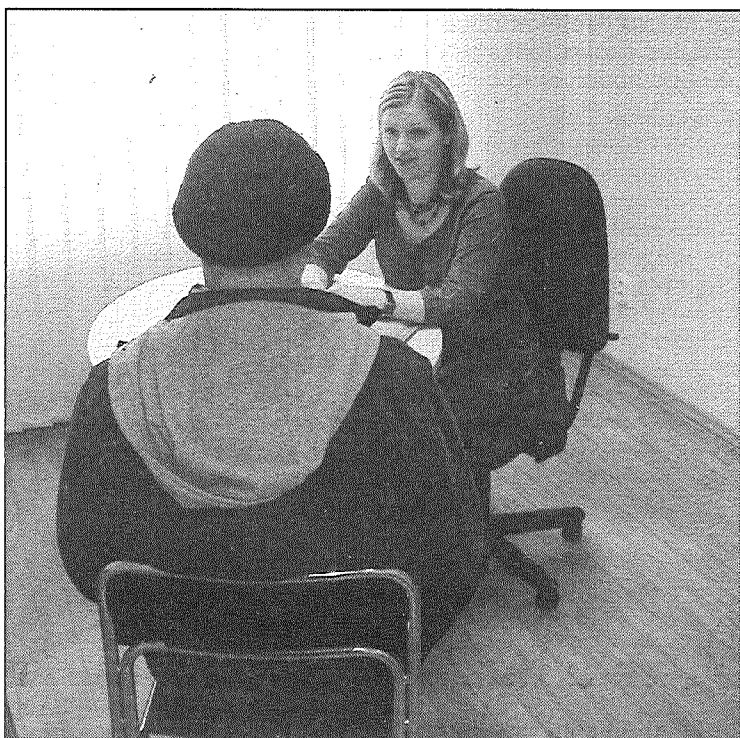
Kopš pagājušā gada 1. oktobra Valsts probācijas dienestam nākusi klāt jauna funkcija – stājusies spēkā grozījumi Krimināllikumā, kas paredz dzimumnoziedzniekiem papildsoda – policijas kontrole – aizstāšanu ar

probācijas uzraudzību. Turklāt darbs ar šīm personām plānots nopietns un vērienīgs, tajā skaitā, nodrošinot arī starpinstiitūciju sadarbību. Tiklīdz pēc brīvības atņemšanas soda izciešanas brīvībā iznāks dzimumnoziedznieki, kuriem sods piespriests pēc 2011. gada 1. oktobra, iestādēm, kas atbild par sabiedrības drošību, jābūt gatavām strādāt ar šīm personām. Sākot ar 2015. gada 1. janvāri, policijas kontrolē vispār tiks aizstāta ar probācijas uzraudzību visiem likumpārkāpējiem, kuriem tā būs noteikta kā papildsods, tāpēc vēl jo vairāk iestādēm jāsadarbības, lai, nedublējot viena otru, vai arī tieši otrādi, nepāļaujoties tikai uz citas iestādes rīcību, darbotos kopējo mērķu īstenošanai.

Sobrid Valsts probācijas dienesta Preiļu teritoriālā struktūrvienība uzrauga divus dzimumnoziedzniekus un četras nepilngadīgas personas, kurām uzraudzība noteikta, ar tiesas spriedumu nosakot brīvības atņemšanas sodu nosacīti vai nosacīti atbrīvojot pirms termiņa no brīvības atņemšanas soda. Kopējais pārējo kategoriju uzraugamo skaits ir tuvu simtam.

Uzraudzīs papildsoda īstenošanu

Mūsu uzraudzībā vēl nav nevienas personas, kurām probācijas uzraudzība kā papildsods būtu noteikta ar tiesas spriedumu, taču šādas personas būs jau drīz, un mums jābūt gataviem ar tādām strādāt, izmantojot starpinstiitūciju sadarbību. Šī papildsoda izpilde notiks līdzīgi, kā tiek realizēta soda izpildes gaita nosacīti notiesātajiem un nosacīti pirms termiņa no brīvības atņemšanas soda atbrīvotajiem – tiks sastādīti uzraudzības plāni, kontrolēta papildsoda izpildes gaita. Tikai pienākumus šajā procesā noteiks nevis tiesa, bet probācijas dienesta amatpersonas, no-

● Valsts probācijas dienesta Preiļu teritoriālās struktūrvienības vecākā referente Linda Pušņakova un probācijas klients.

vērtējot pēc izstrādātas metodikas klientu riskus un vajadzības. Šie pienākumi būs saistīti ar dažādiem ierobežojumiem vai arī konkrētu darbību veikšanu. Piemēram, probācijas dienests varēs noteikt ierobežojumu netuvoties personai, neatrasties noteiktās vietās vai to tuvumā (skolas, bērnudārzi, azartspēļu vietas un tml.). Klientiem, kuri nebūs legāli nodarbināti, būs jāuzrāda legāli iztikas avoti. Personām ar uzvedības problēmām būs jāmacās attiecīgās situācijās rīkoties sociāli pieņemamā veidā. Klienti tiks norīkoti apmeklēt speciālistus – psihologus, narkologus un tml. Probācijas noteiktajiem pienākumiem būs vispārobligāts raksturs, kāds ir tiesas uzliktajiem, turklāt šie pienākumi tiks noteikti, profesionāli izvērtējot to nepieciešamību.

Pienākumu nepildīšanai alternatīva ir cietums, taču pat rūdīti

noziedznieki nevēlas nokļūt atpakaļ cietumā, jo nav noslēpums, ka tur neklājas viegli.

Probācijas dienests strādā tikai ar pašu klientu – noziedzīgo nodarījumu izdarījušo personu, ne-strādā ar viņa ģimeni, kā arī ar personām, kuras cietušas noziegumu rezultātā. Tas jādara citām iestādēm – valsts policijai, sociālajiem dienestiem, pašvaldības policijai, bāriņtiesām, sociālajiem pedagogiem, psihologiem un citiem speciālistiem. Uzsākot sociālās uzvedības korekcijas pasākumus klientam, nekavējoties tiek uzsākta sadarbība arī ar nosauktajām iestādēm. Turklāt šāda sadarbība neļauj klientiem manipulēt, sniedzot informāciju katrā no tām, kas bieži notiek, ja pietrūkst informācijas aprites.

E.Jaudzema,
Valsts probācijas dienesta
Preiļu teritoriālās
struktūrvienības vadītāja

PREIĻU NOVADĀ

Noslēdzās pavasara uzkopšanas talkas privātmājām

Veiksmīgi noslēgusies ikgadējā un jau par tradīciju kļuvusi pavasara uzkopšanas talka privātmājām. Privātmāju iedzīvotāji talkas laikā atbrīvojās no zaļajiem dārza atkritumiem un vecajām mēbelēm, kā arī no atkritumiem, kurus iespējams nodot otrreizējai pārstrādei – logu, pudeļu un burku stikla, makulatūras, nolietotās sadzīves tehnikas, dienasgaismas lampām.

Tām privātmājām, kurām ir noslēgti līgumi ar SIA "Preiļu saimnieks" par atkritumu izvešanu, pakalpojums ir bez maksas, informē SIA "Preiļu saimnieks" atkritumu apsaimniekošanas daļas vadītāja Vineta Igoļniece.

Kā ierasts, talkas laikā pēc iepriekš noteikta grafika kursēja divi SIA "Preiļu saimnieks" traktori, bet uzņēmuma darbinieki

iedzīvotājiem palīdzēja atkritumus iekraut piekabēs. Visvairāk atkritumu savākts talkas pirmajā dienā 28. aprīlī. Lai izvestu dārza atkritumus un vecās mēbeles, tika veikti 19 reisi, savukārt talkas otrajā dienā – 5. maijā – atkritumu bija mazāk, veikti 14 reisi.

Pieaug to iedzīvotāju skaits, kuri, apzinoties, ka viņiem ir diezgan daudz atkritumu, zvana atkritumu apsaimniekošanas daļai un traktortehniku piesaka jau iepriekš.

Protams, ne tikai dažādu akciju ietvaros, bet arī pārējā laikā SIA "Preiļu saimnieks" atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu klāsts ikvienam ļauj izvēlēties sev ērtāko veidu, kā civilizēti atbrīvoties no atkritumiem – lielākam atkritumu daudzumam piedāvā traktortehnikas pakalpojumu un 8 m³ tilpuma būvgružu konteineru nomu.

Daudzdzīvokļu mājām piedāvā

● Individuālo māju iedzīvotāji labprāt izmantoja iespēju atbrīvoties no atkritumiem.

ko līdzīgu – koplietošanas telpu uzkopšanu. Ja mājas pagrabetelpās vai bēniņos un netīrs, mētājas dažādi gruži un lielāki atkritumi – vecas mēbeles, nolie-

tota sadzīves tehnika – SIA "Preiļu saimnieks" aizbrauks un uzkopīs, izvāks pamestās bezsaimnieka mantas. Lai vienotos par tīrīšanas nepieciešamību, ie-

priekš mājas vecākajam jāiesniedz iesniegums SIA "Preiļu saimnieks" birojā Liepu ielā 2, Preiļos.

Sagatavoja L.Kirillova

Jaunie mākslinieki aizstāv diplomdarbus

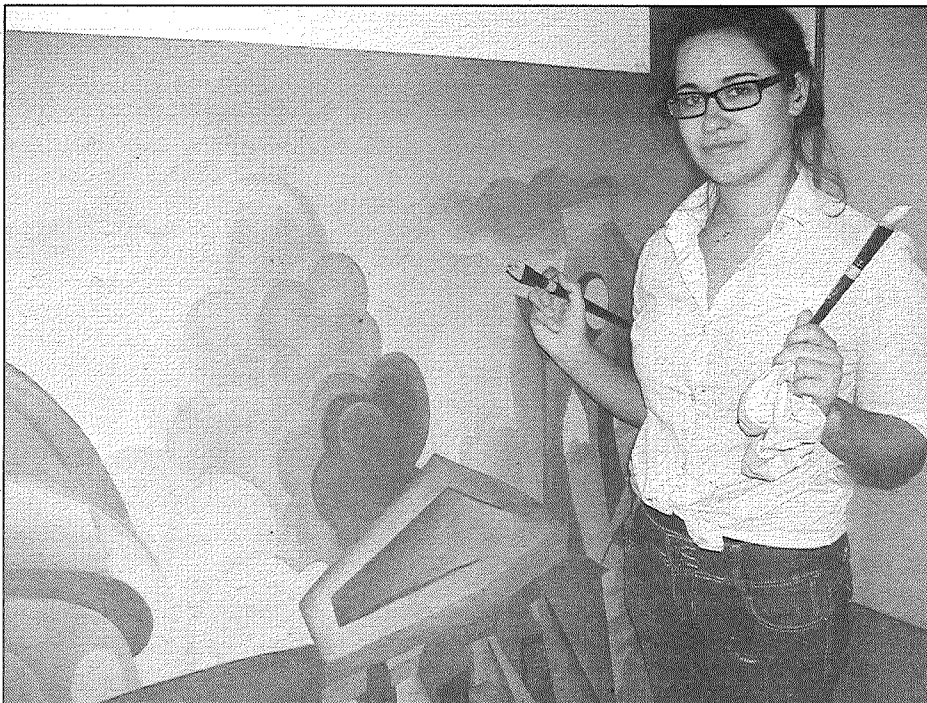
Jaukais pavasara laiks nav kļuvis par šķērslī Preiļu mūzikas un mākslas skolas mākslas nodaļas nākamo absolventu centībai.

Nodaļas vadītāja Marianna Abricka teic, ka jaunie mākslinieki nopietni gatavojas — strādā pie saviem diplomdarbiem. Šogad, atšķirībā no citiem gadiem, darbi top skolā, pedagogu acu priekšā. Tā var sekot līdzi audzēkņu radošajam procesam, labāk novērtēt viņu prasmes.

Šogad mākslas skolu beidz 11 audzēkņi. Šodien, 15. maijā, viņiem paredzēta diplomdarbu aizstāvēšana. Nodaļas vadītāja saka, tas bērniem esot ļoti nopietns mācību procesa noslēguma brīdis, jo darbus vērtē citu mākslas skolu pedagogi. Parasti 80 procentos gadījumu tiek dots augstākais novērtējums. Redzot, cik liels darbs tiek ieguldīts, ir cerības, ka šogad diplomdarbi būs tikpat augstu novērtēti.

Skolas mākslas nodaļā pieņemts, ka absolventi ar saviem darbiem palīdz sakārtot vidi, labiekārtot kabinetus. Pedagoģe vedina uz telpu, kur ar eļļas krāsām pie lielformāta darba strādā Jūlija Starovoitova. Dīptihs greznos mūzikas un mākslas skolas sarīkojumu zāli. Dekoratīvajā gleznā redzami Preiļu motīvi — parks, tā vārti, kapela, baznīcas torņi un atspidumi ūdeņos.

Atpūtas stūrīti, kas top otrā stāva gaiteni, tiks izvietots divu audzēkņu kopdarbs — transformējamas kastes, kas vienlaikus varēs būt gan sēdekļi, gan galdīņi, gan mantu glabātuves. Gaitēņa daļu norobežos īpatnējs bieza papīra aplū dekors, pie sienas — pieskaņota glezna. M. Abricka apliecinā, ka plāni izveidot ērtu un skaistu atpūtas stūrīti, izmantojot pašu audzēkņu darbus, ir pavisam reāli. «Rudens un ziemas pievakarēs mūsu skolēniem te būs lieliska vieta tējas dzeršanai un atpūtai,» viņa saka. Topot arī neparastāki diplomdarbi — abazūri

● Jūlija Starovoitova citīgi strādāja pie sava diplomdarba. Viņa ir pārliecināta, ka viss būs izdevies.

griestu lampām un dekori, kur lielākā daļa materiāla ir otrreiz izmantojamas lietas, no ādas gatavoti trauciņi, tiek liktas lietā dažādas faktūras un tā tālāk. Tā kā mākslas nodaļas telpas pamazām jau iekārtotas, vairāki audzēkņu darbi tiks izvietoti pie kaimiņiem — mūziķiem.

Līdzīgi kā citus gadus, arī šogad visas mākslas skolas piedalījās olimpiādē. Prasmes audzēkņiem bija jārada kompozīcijā. Olimpiādē katrā vecuma grupā var piedalīties tikai četri audzēkņi, preliēši kārtējo reizi pierādīja, ka viņu sasniegtie rezultāti izglītības iestādī starp citām lielajām mākslas skolām ierindo redzamā vietā. M. Abricka teic, esot par to gandarīta. Jēkabpilī, kur divas dienas risinājies

olimpiādes noslēgums, gan pedagogi, gan audzēkņi varējuši vērot, kā strādā citi. Tā bijusi lieliska pieredze, iegūts kaudzēm jaunu ideju. Ar saviem atklājumiem dalījušies tā sauktajā ideju tirdziņā.

Par daudzajām audzēkņu uzvarām konkursos un olimpiādēs audzēkņi var teikt paldies pedagogiem — nodaļas vadītājai Mariannai Abrickai, gleznošanas un ilustrācijas pasniedzējam Kazimīram Anspakam, pedagoģei Veronikai Smanei, kura māca kompozīciju un darbu ar materiāliem, kā arī mākslas valodas pamatu skolotājai Anitai Punculei.

«Lai gan esam salīdzinoši neliela skola, uz bērnu talantiem tas neattiecas,» saka nodaļas vadītāja. «Šajā mācību gadā

● Veronika Smane, kas māca kompozīciju un darbu ar materiāliem, demonstrē dažādās tehnikās veidotus izstrādājumus no ādas. To autore ir Agnese Landsberga. Foto: L. Kirillova

nodaļā mācās 74 audzēkņi. Lielākā daļa no viņiem ir ļoti vispusīgi bērni — arī sporto, dejo, dzied, tāpēc slodze ir pamatīga.» Pērn ruden skolā mākslas nodaļā uzņemti 34 audzēkņi, tik daudz nav bijis nekad iepriekš, un izveidotas trīs pirmās klases. Kad citās izglītības iestādēs manāms audzēkņu skaita krass samazinājums, mākslas skolā sākot izjust pat telpu trūkumu. Direktors Alberts Vucāns nesot atmetis domu par paplašināšanos. Arī projekts sen jau gatavs, lai īstenotu ieceri par māksliniekiem atbilstošām telpām tagadējos ēkas bēniņos. Kavēšanās iemesls — naudas trūkums. Pēc vairākiem smagiem gadiem šovasar beidzot sāksoties nama siltināšanas darbi, par trešo stāvu domāšot pēc tam.

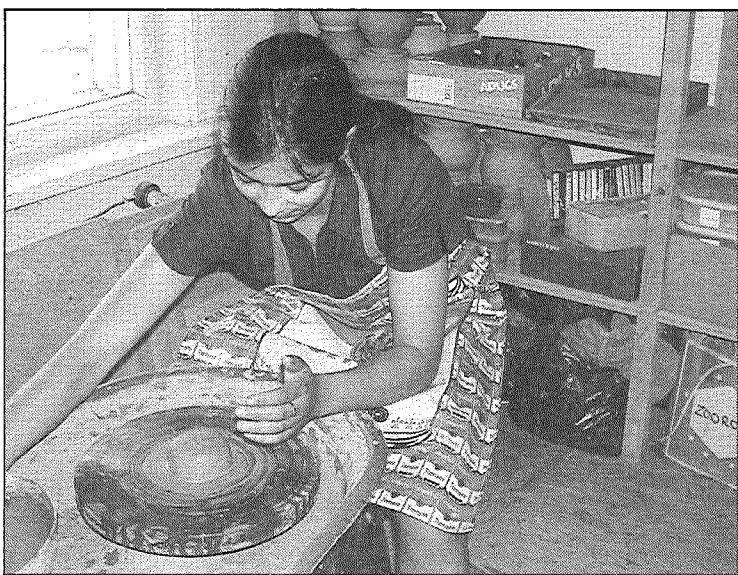
Mākslas dienu pasākumi muzejā

Muzejs ir iestāde, kur katru darba dienu var padarīt par svētkiem, pārliecināta Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja direktore Tekla Bekeša. Tāda bija arī Mākslas dienām 2012 veltītā nedēļa no 2. līdz 10. maijam.

Tieši Mākslas dienu ieskaņā, 2. maijā, Preiļu kultūras nama konferenču zālē tika atklāta gaismas mākslinieces Elgas Pauras akvareļu izstāde «Gaismēnas». Kā teica pati māksliniece, viņa mīl abas — gan gaismu, gan ēnas, jo dzīvē tās vienmēr seko viena otrai. Ir jau arī skatītāju vērtējums. Pirmais ieraksts atsauksmju grāmatā — «Brīnišķīgi! Trūkst vārdu...» Gaismas piepildīto izstādi skatītāji varēs aplūkot vēl līdz 2. jūlijam.

9. maijā izstādē «Rotaļu pasaule» muzeja speciālisti organizēja Mākslas dienu akciju «Modes ilustrācija». Muzeja galvenā māksliniece Silvija Berezovska atklājusi, ka arī augstā mode (tāpat kā cilvēka dzīve) sākas ar lellēm. Preiļu 1. pamatskolas 5. — 8. klašu skolēniem, kuri atsauca aicinājumam piedalīties akcijā, bija iespēja radīt savu tērpu kolekciju uz muzeja speciālistu sagatavotiem manekeniem.

Pēc trīs stundu aktīvas, radošas, jautras darbošanās tika izveidoti četri ļoti atšķirīgi tērpi. Pasākuma beigās muzeja darbinieces pārsteidza meitene, kura no papīra un auduma uzmodelēja tērpu sev, nosaucot to par «pagasta vecenes» apģērbu. Kā tas

● Māla pikucis uz virpas — bērni pārliecinājās, ka no tā izveidot skaistu trauku nav nemaz tik viegli.

pienākas pašvaldības vadītājai, stingrā balsī noprasiņa muzejniecēm, cik līdzekļu iztērēts akcijai, pēc tam pārbaudīja savu saimniecību, izstaigājot skolu un tās apkārtni.

Maijs ir arī Polikarpa Čerņavska mēnesis, tāpēc 10. maijā visi bija gaidīti radošajās darbnīcās «Ielūdz Polikarps Čerņavskis». Pasākumu apmeklēja Preiļu 1. pamatskolas vēstures un folkloras pulciņa dalībnieki un Preiļu 2. vidusskolas audzēkņi kopā ar skolotāju Mariju Onufrijevu.

Noskaidrojuši, cik vecs ir māls, kad radās pirmie māla trauki un virpa, jaunieši metās trauku lipināšanā, veidošanā no māla spi-

lēm un virpošanā. Izrādījās, ka ar virpu strādāt ir vieglāk, trauki tapa ātrāk. Veidotie trauki gan bija caurumaini, dažs atgādināja rokassprādzi, bet toties sagādāja jautrību — ja traukā nevar ieliet zupu, tajā var iebert riekstus vai salasīt ogas. Izeja ir vienmēr.

Citi pagalmā aizrautīgi spēlēja muzeja darbinieču Teklas Bekešas un Silvijas Berezovskas izveidoto galda spēli «Māla ceļš», ko komentēja Jāzeps Caics. Mājas saimniece Valentīna Caica jauniešiem bija sagādājusi cepumus un lēja tēju no Polikarpa Čerņavska veidotās krūzes.

Noslēgumā arī muzeja darbiniekus sagaidīja pārsteigums — viņi drikstēja pieskarties tam brī-

● «Pagasta vecenes» tērps, šķiet, bija izdevies, jo ar modeli daudzi vēlējās nofotografēties.

numam, kuram pateicoties Polikarps Čerņavskis no vienkārša podnieka kļuva par meistaru. Iepriekšējā dienā no Silajāņu «Jurīšiem» bija pārvesta meistara pirmā, par mātes paslepus no tēva iedoto naudu izgatavotā un ar kāju minamā virpa. Sapro-

tams, ka virpa ir restaurējama un kā liels dārgums ievietojama ekspozīcijā. Galu galā Polikarpam Čerņavskim nākamajā gadā būtu 90.

Svētku un darba muzejā speciālistiem nepietrūks arī turpmāk.

Un sapnis par ūbelīti ar pērlēm uz spārniem

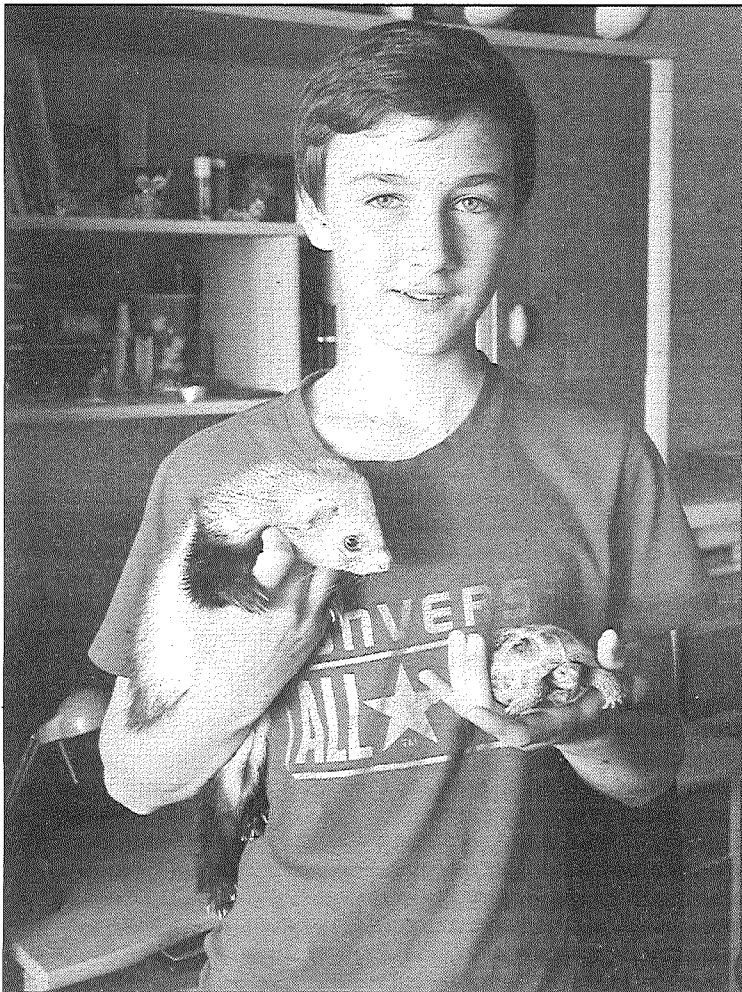
Pirms kāda laika portāla draugiem.lv fotogalerijā bija redzamas aglonietes Ināras Ukinas ievietotās fotogrāfijas ar mazu dzīvnieciņu, kas tikko bija papildinājis viņas ģimenes cetrkājaino miluļu skaitu.

Uz plaukstas tupēja neliels kamoliņš, spožām acīm lūkojoties fotokamerā, tik mazs, ka aizņēma tikko pusi no delnas. Tas bija mājas sesku (fretkas) bērns. Nu, kad mazajai radībai apritējis jau vairāk nekā gads, braucām ar jaunuli sapazīties tuvāk. Jāteic, ar nelielām šaubām, jo presē un internetā gana daudz lasīts par samērā špetno šī dzīvnieciņa dabu un sāpīgajiem kodieniem. Zinātais, rādītājs un stāstītājs bija Ināras dēls Armands, istais saimnieks visai cetrkājaino radību sabiedrībai, jo bez fretkas par Ukinu ģimenes — mammas, tēta un divu brāļu — locekļiem kļuvis arī bruņurupucis un braša rējēja — suņmeitene. Pirms pāris mēnešiem uz mūžīgajiem burkānu laukiem pārcēlies pundurtrusis, par kuru ģimenes atmiņā palikuši daudzi jauki stāstiņi.

Miluļiem tiek piedots viss

Iepazīšanos sākam ar visiem pēc kārtas un pa vienam, fonā skanot japāņu hina un vēl kādas citas šķirnes pārstāvja neregistrētā laulībā dzimušās Nikas (no vārda Niknais, kas bija padomā, ja tiktu pārvests suņu puika) spalgā balss. Viņa nemaz necenšas slēpt savus uzskatus par tādiem svešiem ciemiņiem, kas varbūt var apdraudēt karsti mīļoto saimnieku. Kamēr notiek sapazīšanās ar Puiku — seskiņu, un Netiju — bruņurupuci, Nika laiks jāvada izolētībā, mūs skaļi aprejojot caur aizvērtām durvīm.

Fretka iekaro sirdis jau pirmajās minūtēs — ar savu šarmu, grāciju, milīgumu un intelektu. Ieraugot svešiniekus, dzīvnieciņa acis ir neslēptas izbailes, jo viņa prot atšķirt nepazīstamus cilvēkus no savējiem. Domāšanā ātra, ar āsu reakciju, fretka lecieniem vien kāpjās atpakaļ un aizmūk pa koridoru. Bet Armands paņēms uz rokām, samīļo, nomierina, iedrošina, un, skat, ziņkāriģais purniņš pats tā vien stiepjas izošņāt, apostīt, izpētīt, kas ciemiņiem somā, kabatā, piedurknē, aiz apkakles. Tas viss notiek tādā tempā, ka labāk lieku reizi nekustēties, lai neuzmītu vai neuzsēstos brūnpelekajam, ar garām baltām ūsām apveltītajam zvēriņam. Tas pārvietojas, klusi skrapstīnot nadziņus pa grīdu, aizveļas kā vilnītis, garajai, kuplajai astei novīļņojot. Armands stāsta, ka arī ģimenes locekļiem reizēm gadījies pārsteigums, ejot gulēt, zem segas atklāt, ka vieta pa kluso aizņemta, jo tur omulīgi ieritinājies Puika. Šiverīgais deguntiņš te jau izslējis pāri puķu poda malai, te ar ķepiņu tiek pacelts divāna segas stūris, mēģinot zem tā palīst. Tam, kurš vēlas kļūt par fretkas saimnieku, jāiegaumē, ka būs vajadzīga laba reakcija un gatavība uz neprog-

● Armands Ukins ar mājas seskiņu Puiku un bruņurupuciti Netiju.

nozējamu rīcību. Protams, arī humora izjūta, lai varētu ar tādu smaīdu, kā Armanda mamma Ināra, atzīt, — jā, Puikas rēķinā ir izkašņāti puķu podi un sadauzītas vāzes, bet viņš ir bezgala mīļš un viņam viss tiek piedots. Labai sadzīvošanai — viss, kas ir plīstošs, jānovieto drošā vietā, un problēmu nebūs.

Kā fretka kļuva par Ukinu ģimenes locekli? Armands stāsta, ka pirmais mājas miluļis bijis kaķis, kurš cienījamā vecumā uz mūžīgajiem medību laukiem pārcēlies pirms vairākiem gadiem. Tukšumu vajadzēja aizpildīt, un mājās ienāca suns. Ar to bijis par maz, pie tam gribējies ko neparastāku, un mājās tika pārvests trīs mēnešus vecs fretku mazulis, ko atrada ar interneta starpniecību Rīgas tuvumā. Mazulīti izvēlējās pēc krāsas, jo fretkas mēdz būt dažādas, arī baltas, kam savukārt esot sarkanās acis un tas mammai nebijis pa prātam. Pirmajā vakarā devies gulēt ar mīļmantīņu, lai svešajā vietā nenāk raudiens, bet jau nākamajā dienā sākusies dzīvokļa iepazīšana un pirmie blēņdarbi. Arī ļoti sāpīgais kodums Ināras rokā, bet viņa saprata, ka mazulis to izdarījis no bailēm. Vēlāk pieradis pie visiem, kļuvis par labāko draugu. Arī vadus nemēdzot graužt. Savas dabiskās vajadzības nokārto ierādītajā vietā. Seski ir nakts dzīvnieki, tāpēc vakarā viņš tiek ielikts savā būrī, lai netraucētu ģimenei gulēšanu. Puikas ēdienkartē ir vārīti kartupeļi, mazo kaķu speciālā barība (kas satur dzīvnieku izcelsmes produktus, jo viņa uzturā jābūt gaļai), reizi nedēļā — jēla ola. Armands katru dienu dzīvnieciņu izved arī svaigā gaisā, pie tam — nevis ar siksnīņu, bet ļaujot brīvi skraidīt. Puika nemūk prom, bet

uzticīgi seko saimniekam. Vēl viņam ļoti patīk plūncāties siltā vannā un pat nirt, spēlēt ar mantiņām, draiskoties ar suni. Reizēm abu spēlēs ieviešas asāka sīžeta momenti, viens otram iekož. Arī Armanda draugi labprāt spēlējas ar neparasto dzīvnieku, bet vienam no klases biedriem tagad pašam mājās esot sagādāts seskiņš.

Netijs vēl pa istam nav pamodies

Ar bruņurupuciti Netiju Puikam gan spēlēšanās nesanāk, jo temperamentu pārāk atšķirīgi. Netijs lielāko tiesu laika pavada savā kastē, bet aukstajos mēnešos guļ ziemas miegā. Arī tagad pa istam vēl neesot pamodies. Armands uz plaukstas saudzīgi atnes zaļbrūno dzīvnieciņu, kurš patiešām uz apkārtni pablenz vēl miegainām acīm. Ukinu ģimenē viņš dzīvo jau gadus piecus, bet Armands neņem apgalvot, ka tas būtu kaut cik paaudzies. Zēns to saņēmis kā vārdadienas dāvanu, toreiz bruņurupucim bijusi kādi seši gadi. Kad Netijs dodas pastaigā pa istabām, tad šiverīgais Puika tiek ciešāk pieskatīts, vai pat iesprostots citā telpā, lai nenodara pāri bruņurupucim. Netijs noder rāmāi atslodzei un apcerei pēc fretkas ēvērgēlībām. Kad Armands darbojas pie datora, uz galda lampas siltajā gaismā mēdz nolīkt Netiju, kurš omulīgi sildās. Prognozējams, gaus un mazprasīgs, — tas ir līdzsvaram Ukinu mīldzīvnieciņu bariņā. Vienkārši uzturams, jo pārvarā pārtiek no pieneņu un citu zaļumu lapām. Reizēm arī ziemā kļūstot nemierīgs, kas liecinot, ka tam gribas ēst. Pabarots atkal turpinot snaust. Drīz jau modīsies, prog-

● Mājas seska (fretka) — *mustela putorius furo* — ir caunu (pēc citas klasifikācijas — sermuļu) dzimtas plēsējs, aktīvs, ļoti veikls un ar augstu intelektu apveltīts dzīvnieks, — tāds ir oficiālais šī dzīvnieciņa raksturojums. Speciālajā literatūrā norādīts, ka fretkai ir nepieciešama liela uzmanība, jo tie ir ļoti komunikabli, aktīvi un intereses pārpilni dzīvnieki.

● Savu lielo dūšu demonstrē Nika. Foto: A. Šnepsts

nozē Armands. Vasarā Netiju aizvedot uz istiem laukiem, kur mazā aplociņā varot sauloties un pats našķoties ar tiem, augiem, pēc kā kāro.

Par draugu kurš katrs netiek

Kad notiek iepazīšanās ar Niku, pie vārda netiekam, jo žēl savu balss saišu. Lai skaļi rīšanu pārspētu, būtu jāklīdz. Amizanti skatīties, kā Armands, suņuku turot klēpi, cenšas aplūsināt rīšanu, ar roku saņemot dusmīgo purniņu, bet Nika ar ķepu aizstumj malā saimnieka roku. Jo īpaši skaļš protests pret tādu neredzētu nekaunību, kad svešais ciemiņš ņem un piebāž suņuka degunam tuvu kādu daiktu, kurš pie tam vēl zībsnī. Tā arī sanāk fotogrāfijā iemūžināt pārskaitušos šuneli. Armands arī teic, ka četrgadīgā sunite ir dusmīga un skaļa rējēja, kā visi maza auguma suņi, toties labs sargs, ar lielu dūšu. Un, kad sadraudzējas, tad pa istam. Arī tuvākos kaimiņus labi pazīstot un neregējot, kad tie staigā pa kāpnēm. Bet kas to zina, kā ar to dusmošanos patiesībā ir. Kaut arī rīšana skaļa, toties astīte vicinās no vienas puses uz otru, — kā to dara suņi, kad ir ar mieru draudzēties. Arī greizsirdība mazajai nav sveša. Kad esot iekārtojies uz divāna līdzās Armandam, rūcot un dusmojoties uz Puiku, kas arī vēlas tikt pie mīļotā saimnieka. Armands sunitei iemācījis dažādas

gudrības, piemēram, sēdēt uz pakājkājam, saprast vārdus par iešanu laukā vai braukšanu mašīnā. Ar Niku piedzīvots arī lielākais kuriozs. Reiz viņa laukos pazuda. Meklēšana bija ilga, stresa daudz, bet beidzot izrādījās, ka Nika atgriezies mājās, iemanījies istabā un kļuva guļ.

Bija laiks, kad uzmanību vajadzēja dalīt uz četriem, jo tad vēl dzīvoja pundurtrusis. Viņam par apdzīvojamo telpu bijis ierādīts balkons, bet labi biedrojies arī ar Niku un Puiku. Skraidelējuši kopā. Ar-

mands saka, ka gribot savu saimīti papildināt vēl, varbūt vajadzētu kādu kāmiti. Viņš prot rūpēties ne tikai par mājdzīvniekiem, bet arī par lieliem dzīvniekiem, kādi tiek turēti lauku mājās. Ne mazākās problēmas viņam nerada, piemēram, vecmammās saimniecībā pabarot cūkas.

Vērot Armanda attiecības ar saviem miluļiem ir patiešs prieks. Par zēna attieksmi un rūpēm pret dzīvo dabu, par viņa zināšanām. Armands mācās 7. klasē, vislabāk padodas mājturība, ģeogrāfija, arī matemātika, bet vaļasprieki ir dzīvnieciņu un sports. Jau divus gadus nopietni aizraujas ar ritenbraukšanu, abi ar tēti izveidojuši velomaršrutus, kur trenējas. Piedalās velosacensībās.

Mīlestība no pirmā skatiena

Vai Ukinu ģimenē vēl ieradīsies kāds mīldzīvnieciņš? Tā sanāca, ka, ciemojoties Ukinu mājās, pati namamāte bija devusies uz Daugavpili. Pēc atgriešanās viņa sacīja: «Daugavpilī ieraudzīju tādu putnu — pērļu ūbeli. Tas ir kā minibalds ar tādām gudrām acīm un tādām kā pērlītēm (punktiņiem) uz spārniem. Nu, tas gan ir kolosāls putniņš. Jūtu, ka ne tik drīz, bet domāju, ka viņš tomēr būs manā mājā. Man mīlestība pret ūbelīti radās no pirmā skatiena.»

L.Rancāne

Sapnis par Kilimandžāro piepildīts

● Ceļojuma sākums — «airBaltic» lidmašīna gatavojas nosēsties Stambulas lidostā. Tālākais ceļš līdz mērķim vēl priekšā.

«Kad es aizveru acis un iedomājos Austrumāfriku, es redzu zālaines savannas, ko ieskauj ērkšķu krūmu lietus-sargi, zilonus, žirafes, zeburu pulku, kas ganās zālējā, redzu, kā plēsoņa uzglūn upurim, un kaut kur zilā tūlumā baltā mēteli tērpts vid Kilimandžāro kupols. Šī ainava ir simboliska, tā pastāv ārpus laika...»

(Rīks Ridžvejs «Kilimandžāro ēnā»)

Kurš gan no mums bērībā nav sapņojis par ceļojumiem uz Āfriku un piedzīvojumiem? Taču lielākajai daļai sapnis tā arī palicis izlasīto grāmatu plauktā. Ikdienā rodas citas prioritātes, par mūžamežiem, savannu un kalnos kāpšanu sākumā tikai pa retam atceramies, bet vēlāk galīgi aiznirstam.

Bet, kā saķa, nav likuma bez izņēmuma. Šāds izņēmums ir prelietis Aleksandrs Poplavskis. Šoziem viņš piepildīja savu senu sapni — uzkāpt Kilimandžāro virsotni.

Nepavisam nav tā, ka viņš būtu mērķējis tikai uz Āfrikas augstākā kalna smailli. Aleksandrs ir ceļojis arī agrāk un jūtas kalnu vēju rūdīts kāpējs, izbaudījis prieku par savu aizraušanos dažādās pasaules daļās — Eiropā, Āzijā, tagad arī Āfrikā.

Šķietami nereālais īstenojās

Jautāts par to, kā tas sanāk, ka par kalniem sapņo daudzi, bet uzkāpj tikai retais, ceļotājs skaidru atbildi nesniedz, liekot noprast, ka sapnis no sapņa atšķiras ar ieguldīto darbu tā sasniegšanā.

«Kilimandžāro ir augstākais kalns Āfrikas kontinentā. Iepriekš daudz bija dzirdēts, daudz lasīts. Ideja turp doties man radās pirms laba laika — kad tikko biju nokāpis no Monblāna (Alpu kalnos, red.). Toreiz tā arī teicu ģimenei un draugiem, ka nākamais kalns, kurā kāpsu, būs

Kilimandžāro,» stāstījumu sāk Aleksandrs.

«Skaidrs, ka likās gan tālu, gan dārgi, vārdu sakot, nereāli. Man nebija ne mazākās nojausmas, kā tur nokļūt, no kura gala sākt. Taču vēlāk viss kaut kā pats no sevis risinājās. Kā tādi puzzles gabaliņi kopā likās, līdz bilde bija skaidra. Acīmredzot bija mērķis un zemapziņā darīju visu, lai pie tā nokļūtu. Ieminējos arī meitu draugiem. Laikam mana ideja iekrita auglīgā augsnē. Pēc kāda laika man jautāja, nu kad tad beidzot kāpsim? Nekas cits neatlika, kā nopietni ķerties pie solītā īstenošanas. Sāku vākt kopā informāciju, lasīt, līdz sapratu, ka nebūs nemaz tik traki.

Tālu, ilgi, bet lēti

Gandrīz deviņus mēnešus iepriekš nopirkām biļetes lidojumam. Diezgan lēti — nepilni pieci simti latu katram. Lidošana tāla un ilga, bet maršruts īsumā skan tā: Rīga — Stambula — Kaira — Nairobi. Īstenībā jau varēja arī taināk (bet dārgāk) lidot, tieši uz Kilimandžāro, jo tur ir starptautiska lidosta. Blakus pilsētiņa, tā ap miljonu iedzīvotāju.

Ļoti maldīgs ir priekšstats, ka Kilimandžāro atrodas pasaules malā, ka ir kalns un apkārt nekā. Tanzānija, kuras teritorijā ir šī virsotne, un līdzās esošā Kenija ir gluži normālas Āfrikas valstis. Nav runas par Dienvidāfrikas Republiku vai Ziemeļāfrikas attīstītajām valstīm. Kontinenta vidienē Kenija un Tanzānija, lai

● Skats uz Kilimandžāro pa ceļam no Arušas — pilsētas Tanzānijā, kur ceļotāji uzturējās pirms un pēc kalnā kāpšanas.

arī nabadzīgas, tomēr ir ceļotājiem salīdzinoši drošas valstis. Nekaro, nešauj un nenolaupa cilvēkus, kā tas ir citviet.

Uz savu galvu nedrīkst

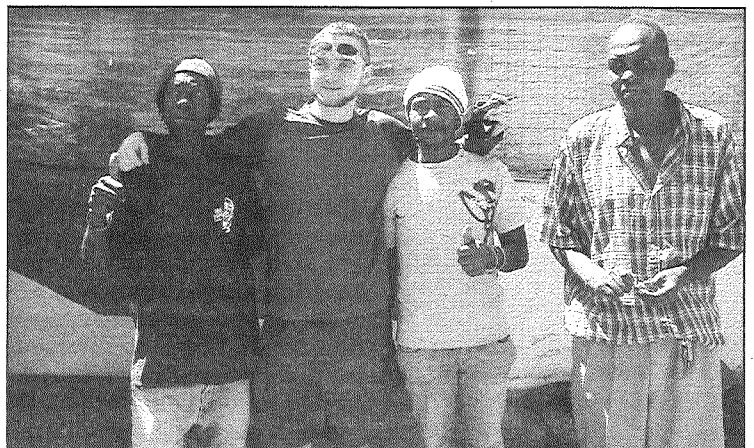
Sāku štukot, ko nepieciešams iegādāties, kas būs vajadzīgs tajā galā. Izrādījās vienkārši — uz savu galvu kalnā kāpt neviens nedrīkst. Cik nu kāpēju drošības dēļ, bet gan lai nodrošinātu saviem cilvēkiem darbu un iztiku, valdība pieņēmusi lēmumu, ka Kilimandžāro var kāpt tikai un vienīgi vietējā gida pavadībā un izmantojot mantu nesēju pakalpojumus. Vārdu sakot, katram ceļotājam līdzī tiek dota komanda, kas stieps kalnā somas, gatavos ēst un tā tālāk. Vietējiem arī ir jānopelna, tāpēc mēs nevarējām kāpt trijātā (ar mani kopā vēl bija Deniss un Ēriks), bet ar pakalpojumu sniedzējiem. Un to pakalpojumu sniedzēju mums bija 12!

Pirmajā vakarā, kad atsevišķā teltī mums tika pasniegtas vietējā pavāra gatavotas un oficianta pienestās vakariņas, mēs smējāmies, ka jūtamies kā savulaik angļu kolonizatori.

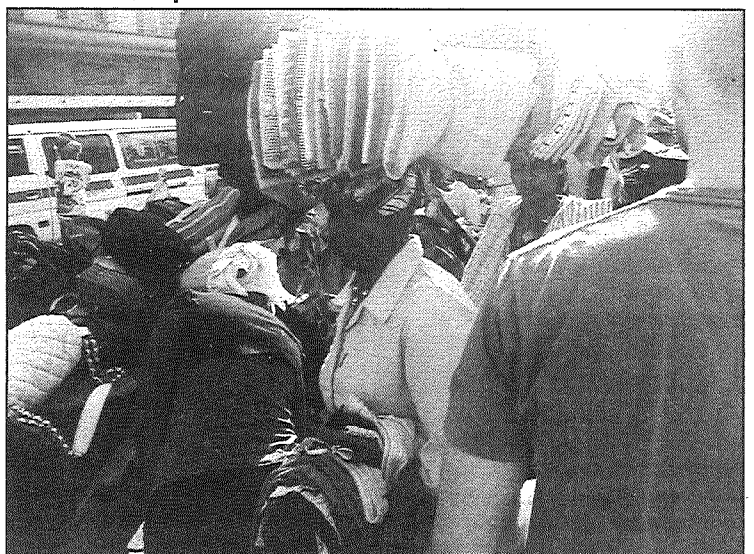
Koloniālisms sen jau vēsturē, bet cilvēkos robeža starp baltajiem un tumšādajiem tomēr palikusi. Iespējams, viņi paši vainīgi... Man, piemēram, nesaprotami likās tas, ka maršrutā nakšņošanas vietās tualetes tūristiem un mantu nesējiem ir atsevišķi. Izskatījās, ka viņi to uztver pavisam normāli, pagātne dziļi gēnos iesēdusies.

Katram no mums bija pa lielai mugursomai, kuru nesa nesējs, un vēl mazāka, ko ikdienā kāpiena laikā nesām paši. Skaidrībai teikšu, ka vienīgi man bija iepriekšēja kalnos kāpšanas pieredze. Puišiem tā bija pirmā reize un uzreiz Kilimandžāro. Bet ar kaut ko jau reiz jāsāk... Neuzdrošinos apgalvot, ka tādā kalnā uzkāps jebkurš, tomēr nekādi super sagatavotībai nav jābūt. Vienīgi fiziski veselam un mazliet ar sportu draugos.»

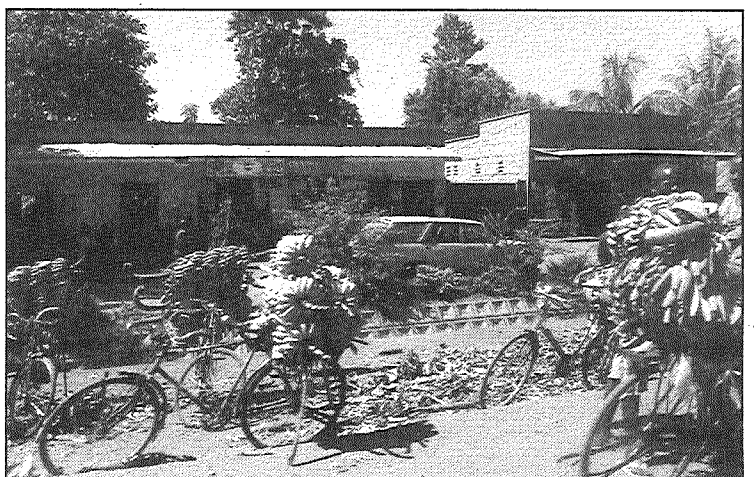
Turpinājums sekos.
Sagatavoja L.Kirillova

● Nairobi lidostā kalnā kāpējus no Latvijas sagaidīja vietējie (ar viņiem kopā Ēriks), lai iesēdinātu pareizajā autobusā uz Arušu. Drošs paliek drošs...

● Tirgus Arušā pārliecināja, ka tieši te izbaudāms «meiņā» kontinenta kolorīts.

● Tā sākas banānu ceļš no audzēšanas vietām līdz patērētājiem.

BALVI

Kāzu eskorts
Balvu ielās

Balvu novada dzimtsarakstu nodaļā gredzenus mīja un viens otram «jā» vārdu teica Sintija un Edgars Tabūni. Ligava atzīst, ka viņai vienmēr atmiņā paliks kāzu eskorts.

To, ka eskorts patiesi bija iespaidīgs, liecina balveniešu atsauksmes. Pie dzimtsarakstu nodaļas, kur piebrauca ligava un ligavainis, sapulcējās prāvs interesentu pulciņš, lai aplūkotu, kā arī nofotografētos pie restaurētiem trīs motocikliem, kurus nereti tautā sauc par «emkām». Edgars neslēpj, ka brauciens motociklistu pavadībā bija savdabīgs reklāmas šovs: «Mūsu firma nodarbojas ar smago krievu motociklu restaurā-

ciju, tāpēc nebija jālauza galvas, kāds būs kāzu brauciens. Darbinieki brauca ar močiem, bet es kopā ar ligavu — vācu kara laika mašīnā Kubelwagen (VW). Motociklu restaurācija ir ne tikai mans darbs, bet arī vaļasprieks.»

Tabūnu pāris iepazinās pirms diviem gadiem, kad Edgars ar domubiedru grupu mežā veica izrakumus. «Sintija ar lielām acīm pētīja, ko mēs darām. Esam kopā, jo mūsu intereses atbilst simtprocentīgi, — tie ir motocikli, automašīnas, izrakumi, zveja,» secina ligavainis. Lai arī kāzas nebija lielas, Tabūnu ģimene nešaubās, ka viesi bijuši vislabākie pasaulē. Viņi mērķtiecīgi uzlūdza tikai mātes un tēvus, māsas un brāļus, kā arī

● Sintiju un Edgaru Tabūnus kāzās pavadīja vīri dzelzs rumakos un formas tērpos.

darba kolektīvu. «25 cilvēki bija kā viena draudzīga saime, nevis kā dažreiz gadās, kad veidojas

kaut kādi pulciņi vai interešu grupas.» Par nozīmīgo notikumu Tabūniem ilgi jo ilgi atgādinās

kāzu aleja, jo katra ģimene par godu viņiem iestādīja tūju.

«Vaduguns»

DAUGAVPILS

Ungārijas bīskaps sprediķoja Daugavpils katedrālē

Divas dienas Daugavpilī viesojās Pasaules luterāņu federācijas viceprezidents, Ungārijas bīskaps Tomašs Fabini.

Daugavpils domē priekšsēdētāja Žanna Kulakova uzsvēra, ka šī vizīte ir liels notikums ne tikai luterāņiem, bet visai pilsētai, jo Daugavpilī augstu vērtē garīgās vērtības un pašvaldība sadarbojas ar visām tradicionālajām kristīgajām konfesijām. Domes vadība iepazīstināja viesi ar pilsētu. Bīskaps ieinteresējās par Baznīckalnu, kur vienkopus atrodas četru konfesiju dievnami.

Ungārijas bīskaps apskatīja arī Mārtiņa Luterāņu katedrāli, iepazīnās ar tās vēsturi un kopā ar draudzes locekļiem stādīja puķes baznīcas dārzā. Savukārt otrajā dienā dievkalpojumā viņš kalpoja kopā ar Daugavpils diecēzes bī-

skapu Eināru Alpi un katedrāles dekanu Andi Lenšu un teica sprediķi. «Man ir liels gods būt viesim un sprediķot Daugavpils katedrālē, teica Tomašs Fabini, kurš nodeva sveicienus no 300 000 Ungārijas luterāņu. Tie ir tikai trīs procenti no desmit miljoniem Ungārijas iedzīvotāju. Valsti ir trīs diecēzes, strādā 400 mācītāji. Luterāņu baznīcai Ungārijā vēsturiski ir savas skolas, bērnudārzi, pansionāti, palīdzības centri bērniem un no vardarbības cietušajiem.

Tomašs Fabini uzsvēra kopīgo Latvijas un Ungārijas vēsturē un ticības saglabāšanu: «Polijas karalis Ivštāns Batorijs neieredzēja protestantus, tāpēc mūsu senčiem bija jāiestājas par savu ticību. Arī padomju varas gados kristīgās ticības aizstāvēšana prasīja no cilvēkiem smagus upurus. Kaut arī Ungārija nebija padomju impērijas

sastāvā, tā bija PSRS interešu sfēra, daudzi mācītāji tika apcietināti. Kad 90. gadu sākumā Latvija cīnījās par savu neatkarību, mēs Ungārijā aizlūdzām par jums.» Bīskaps uzsvēra, ka ungāri vienmēr esot zinājuši par Latviju divas lietas — ka pie mums brauc Ungārijā ražotie autobusi «Ikarus» un ka no Latvijas ieved garšīgās šprotes.

Ungārijas bīskaps Rīgā apmeklēja Pasaules luterāņu federācijas reģionālo sanākumu. Gan tur, gan Daugavpilī viņš satīcis cilvēkus, kas snieguši spilgtus iespaidus, un dažu dienu Latvijā esot bijis par maz. «Es priecājos, ka neatkarības gados ir atplaukusi un atdzīvojušies baznīca Latvijā. Mūsu tautas var daudz viena no otras mācīties. Savukārt baznīcai šodien ir svarīgs diakonijas un misijas darbs,» teica Tomašs Fabini.

«Latgales Laiks»

● Tomašs Fabini (no kreisās), Einārs Alpe un Andis Lenšs.

KRĀSLAVA

Ne dūnu, ne spalvu!

Krāslavas kultūras nama foajē visiem interesentiem apskatāma jau otrā medību trofeju izstāde. Līdzīgi kā pirmā izstāde 2010. gadā, arī šīs izstādes atklāšana radīja jautājumus un sagādāja pārsteigumus. Tikai šoreiz viss bija citādi, noteikti spilgtāk un pārliecinošāk. Turklāt šoreiz medniekus priecēja Krāslavas mūzikas skolas audzēkņi, izvilinot no saviem mūzikas instrumentiem mednieku ausij arī tuvas un mīļas skaņas.

Pirmais klātesošos medniekus uzrunāja Krāslavas novada domes kultūras darba speciālists Jāzeps Dobkevičs, kurš pauda gandarījumu par trofeju izstādi un ar labu vārdu atcerējās celmlauzi: «Šodien skatāma otrā Krāslavas novada medību trofeju izstāde «Krāslava 2012», bet pirms daudziem gadiem šo tradīciju rajona

ieviesa toreizējais Kalniešu pagasta vadītājs Egils Muskars, un kopš tā laika mēs priecājamies par mednieku darbu. Tas ir visnenākais darbs, ar ko puīši apliecina sevi dzīvē, skatoties pēc vēstures un visa cita. Trofeju izstāde ir viena no retajām reizēm, kad puīši priecājas par ragiem! Šis pasākums ir ierakstīts novada galveno pasākumu plānā, tas sastāda novada lepnumu!»

Vērtējumu izstādei deva Auleju un Kombuļu pagasta pārvaldes vadītājs, mednieks Aivars Umbrāško: «Šoreiz izstādē lielākoties ir pēdējo divu gadu laikā nomeditas trofejas. Jāpiekrīt ekspertam, kurš vērtēja trofejas, — Jānis Baumanis ir atzinīgi novērtējis pirmām kārtām aļņu populāciju. Var jau vienmēr sapņot par to, lai būtu vairāk zelta, vairāk ragu, ko varam, nomedijot zvēru, atnest mājās. Diemžēl jāsaaka arī tas, ka pēdējie divi gadi kopumā noteikti bijuši traģiski stirnāžiem. Līdz ar to šodienas

izstādē, salīdzinot ar iepriekšējām, šo dzīvnieku ragu daudzums ievērojami samazinājies. Braucot pa tirumiem, tiešām jūtams posts no mežacūkām, taču jāatzīmē, ka labu trofeju — kuīļu ilķņu — diemžēl nav nemaz tik daudz un nav nemaz tik vērtīgu. Protams, katram kolektīvam ir sava nostādne un stratēģiskās ievirzes, bet gribētos kādu gadīgu pasaudzēt tos kuīļus, kas perspektīvā varētu būt izcili medājnieki.»

Lielākais pasākuma rīkotāju pārsteigums medniekiem bija Kārsavas novada domes priekšsēdētāja Ināras Silickas ieršanās. Kārsavai un Krāslavai ir daudz līdzību, bet vārda līdzība noved pie tā, ka Rīgas ierēdņi regulāri kļūdās, norādot vēstules saņēmēju.

Ināra Silicka teica: «Tad mēs izdomājām, ka vajadzētu to izmantot kā plusu un vajadzētu kopējos projektus virzīt ar šo rozīnīti — Kārsava un Krāslava. Pirmais

kopsaucējs, ko atradām, ir liela vīrišķība, kas valda abos novados. Mednieks ir pirmatnējā profesija, un visvīrišķīgākais vīrietis ir tieši mednieks. Nolēmām, ka varētu kopīgi piedalīties šajā izstādē. Mūsu novadā ir seši mednieku kolektīvi, vidēji 35 biedri katrā. Šodien ieradās četri pārstāvji.»

Aivars Umbrāško uzsvēra, ka kārsavieši pārsteiguši ar ļoti vērtīgiem lūšu galvaskausiem, kā arī stirnāžu ragiem, par kuriem dabūja zeltu.

Kādi tad bija labākie medību trofeju izstādes «Krāslava 2012» eksponāti, kuru īpašnieki kļuva par uzvarētājiem? Eiropas stūrnas rāgi — 148,70 punkti, zelta medaļa Arvīdam Jurānam; Eiropas staltbrieža rāgi — 187,03 punkti, bronzas medaļa Jāzepam Konošonokam; aļņa rāgi — 284,89 punkti, sudraba medaļa Aivaram Brenčam; meža cūkas ilķņi — 117,45 punkti, sudraba medaļa Aivaram Katleram; lūša āda —

140,41 punkti, zelta medaļa Andrim Čoičam; lūša galvaskauss — 27,96 punkti, zelta medaļa Agrim Cimermanim; vilka galvaskauss — 44,65 punkti, zelta medaļa Raimondam Gabrānam; vilka āda — 95,35 punkti, bez medaļas, nomedija Jurijs Igaunis; bebra galvaskauss — 25,56 punkti, sudraba medaļa Guntim Matjušonokam.

Pasākuma atbalstītājs bija Krāslavas novada domes priekšsēdētājs Gunārs Upenieks, kurš personīgi piedalījās balvu pasniegšanā.

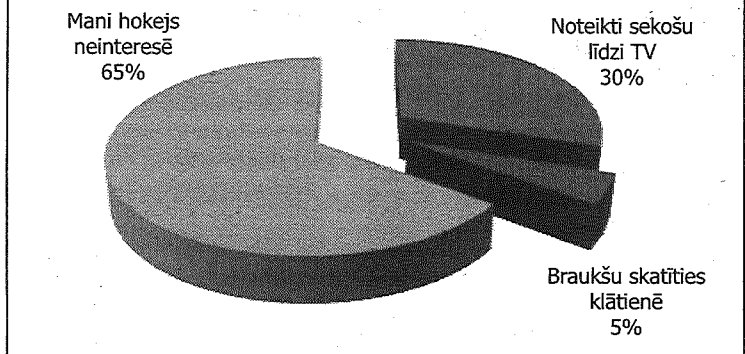
Medību trofeju ekspertu komisijā strādāja CIC (Starptautiskā medību un medijamo dzīvnieku aizsardzības komiteja) eksperts Jānis Baumanis, asistenti Liene Pušpura, Agris Čibulis un Juris Šaiters. Pasākuma noslēgumā mednieki pulcējās pie zviedru galda, kur neformālā atmosfērā pārsprieda medību veiksmes un neveiksmes.

«Ezerzeme»

Aptaujas rezultāti internetā

(no 7. līdz 13. maijam)

Vai sekosiet līdzī Pasaules čempionātam hokejā?

«Novadnieka» interneta mājas lapā www.novadnieks.lv izsludinātās interaktīvās aptaujas balsojuma rezultātu diagramma.

NOVADNIEKS

RUBRIKAS: DAŽĀDI, PĒRK, PĀRDOD, MAINA, MEKLĒJU DARBU.

PRIVĀTSLUDINĀJUMS (maksas).

Rubrika _____

Derīgs līdz 17. maijam.

T ā l r .

Aizpildīšanas noteikums:
viena rūtiņa — viena zīme.

Iesniedzēja vārds, uzvārds _____

Adrese, tālr. _____

Vai sludinājumu ievietot interneta mājas lapā? Jā Nē

Maksa Ls 0,40 (ar PVN).

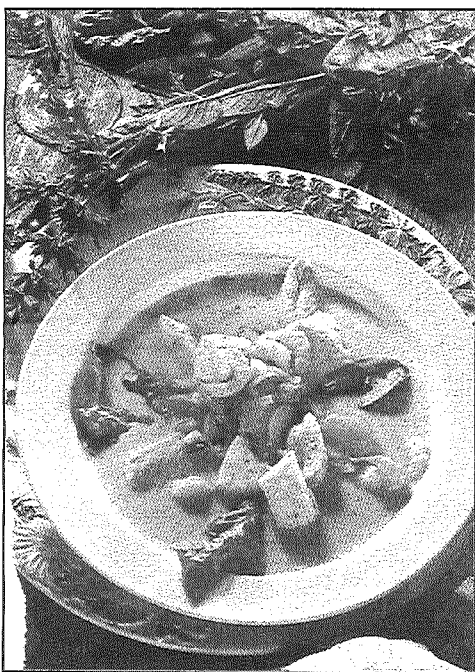
Jāiesniedz tikai laikrakstā publicētais kupons, kopētus un pa faksu sūtītus nepieņemsim.

Sludinājumus «Novadniekā» pieņem Preiļos, Brīvības ielā 14. Tālr./fakss 653-07057.

LABU APETĪTI!

Zivju zupa ar tomātiem un dārzeņiem

200 g jūras asaru filejas, 200 g lašu filejas, 100 g garneļu, ½ citrona sula, baltie pipari, 1 sīpols, 1 ķiploka daiviņa, 200 g spinātu, 2 burkāni, 2 puravu kāti, 2 ēdamkarotes eļļas, 400 g sasmalcinātu tomātu, 200 g saldā krējuma, 1-2 ēdamkarotes svaigu garšaugu maisījuma.

Zivju filejas sagriež gabaliņos un kopā ar garneļiem liek blodā. Pārlej ar citrona sulu, pārkausa ar maltiem pipariem un apsegto atstāj, kamēr pagatavo zupu. No mizo burkānus un sagriež ripiņās. Puravus noskalo, notīra un kopā ar visām sulīgajām zaļajām lapām sagriež plānos gredzenos.

Lielā katlā uzkarsē eļļu un tajā mazliet apcep sīpolu un ķiploku, līdz tiek kļūst caurspidīgi. Tad pieber puravus un burkānus un visu kopā pasautē dažas sekundes. Pēc tam pievieno tomātus, zivju buljonu un skābo krējumu, uzvāra, uzliek vāku un vēl lēni vāra apmēram 2 minūtes. Tad ieliek zivju gabaliņus, garneles un spinātus, pieber sāli, uzliek vāku un atstāj apmēram 3 minūtes gandrīz vārīšanās temperatūrā ievilkties, līdz zivs gatava.

Pēc garšas pievieno sāli un piparus, sadala pa siltiem šķīvjiem un pārkausa ar garšaugiem.

DZĪVOSIM SASKAŅĀ AR MĒNESS RITMU

No 17. līdz 20. maijam **dilstošs** Mēness. IV Mēness fāze. 21. un 22. maijā **jauns** Mēness. I Mēness fāze. 17. maijā Mēness atradīsies Auna zīmē. 18., 19. un 20. maijā mēness atradīsies Vērša zīmē. 21. un 22. maijā mēness pāries Dvīņu zīmē.

17. maijā 26. Mēness diena. 20. maijā – 29. Mēness diena. 21. maijā – 1. Mēness diena, utt.

18. maijā labvēlīga diena kaitīgu ieradumu atmešanai.

20. maijā no plkst. 20.00 līdz 21. maija plkst. 9.30 vēlams atslodze, lietojot tikai ūdeni vai nesaldinātu zāļu tēju, bet 12 stundas pirms un pēc šī laika – viegli sagremojamu, liesu ēdienu.

22. maijā īpaši novērtēsīm laipnību, uzslavas, dāvanas. Laba diena, lai mierīgi atrisinātu ieilgušus strīdus, lūgtu piedošanu.

Šonedēļ populārākie vārdi – Inese un Ēriks

Kā rāda Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (PMLP) apkopotā ledzīvotāju reģistra statistika, no kalendārā iekļautajiem personvārdiem šonedēļ vispopulārākais vārds ir **Inese** (13356), savukārt no vīriešu vārdiem – **Ēriks** (6288).

14.05.2012. – 20.05.2012. vārda dienas svin:

Datums	Vārds	Skaitis	T.s. dzimuši šogad	Rīga	Rīgas rajons	Citur Latvijā
14.05.	KRIŠJĀNIS	1020	12	357	149	Ogres raj. — 40
14.05.	ELFA	93	0	29	10	Valmiera — 6
14.05.	ELVITA	232	1	32	14	Liepāja — 15
14.05.	AIVITA	261	1	21	14	Tukuma raj. — 20
15.05.	SOFIJA	3545	74	1604	334	Daugavpils — 191
15.05.	TAIGA	189	4	37	15	Valmieras raj. — 15
15.05.	ARITA	594	2	80	49	Madonas raj. — 32
15.05.	AIRITA	192	1	14	12	Tukuma raj. — 12
16.05.	EDVINS	2329	2	554	166	Talsu raj. — 90
16.05.	EDIJS	1941	1	306	157	Tukuma raj. — 96
17.05.	HERBERTS	292	1	80	24	Liepāja — 22
17.05.	UMBERTS	4	0	0	2	
17.05.	DAILIS	176	0	28	11	Valmiera — 12
18.05.	INESE	13 356	2	3549	1286	Ogres raj. — 479
18.05.	INESIS	95	0	11	8	Cēsu raj. — 9
18.05.	ĒRIKS	6288	10	1659	549	Daugavpils — 267
19.05.	LITA	672	1	133	43	Saldus raj. — 34
19.05.	SIBILLA	66	1	24	7	Jūrmala — 7
19.05.	TEIKA	23	0	4	2	
20.05.	VENTA	98	0	28	12	Alūksnes raj. — 8
20.05.	SALVIS	604	3	55	33	Madonas raj. — 48
20.05.	SELVA	12	0	3	0	

PASMAIDĪSIM

— Vai jūs pieļaujiet fizisku izrēķināšanos ar jaunatni audzināšanas procesā?
— Kas attiecas uz manu dēlu, es viņu peru tikai pašaizsardzības nolūkos.

Virs pie advokāta.
— Es vēlos šķirties no sievas, jo pastāvīgi strīdamies.

— Vai atceraties pirmo strīdu?
— Jā, protams. Tas sākās jau kāzu dienā, kad sieva arī gribēja būt uz kāzu fotogrāfijas.

Kinoteātri sež divi draugi. Viņiem priekšā apsežas būdīgs tēviņš ar pliku galvu. Viens no draugiem saka otram:

— Saderam uz 50 latiem, ka es viņam iekrauju ar žurnālu pa pakausi?
Saderēja. Saņēmis sietienu pa pakausi, būdīgais draudīgi pagriezās.

Sitejs:
— Sveiks, Andri! Tik ilgi neesam tikušies!
— Es neesmu Andris. Jūs sajaucāt, — būdīgais aizgriezās.

Pēc pāris minūtēm draugs prasa:
— Vari iezvelt otrreiz? Saderam uz simtu?
— Protams, ka varu!

Atkārtojas tas pats, kas iepriekš.
— Ei, Andri, ko tu izliecies? Domā, ja esi noskuvis matus, es tevi vairs nepazīšu?
Būdīgais nikns aiziet sēdēt priekšējās rindās.

— Varēsi iezvelt vēlreiz? Par 500 latiem?
— Saderam!
Sitejs aiziet pie plikgalvja un bliež atkal:
— Andri! Lūk, kur tu sēdi! Es pirms tam kādam citam iesitu.

Kundzīte ieradusies zooveikalā, lai nopirktu ūdens blodiņu savam kučēnam. Pārdevējs ierosina:
— Ja piemaksāsit, uz blodiņas varam uzrakstīt kučēna vārdu.

Kundzīte nav ar mieru:
— Tā būtu vējā izsviesta nauda, jo vīrs ūdeni nedzer, bet suns vēl neprot lasīt...

Lidostas darbinieks pirms iekāpšanas lidmašīnā aiztur sievieti un saka:

— Cienītā, es jums paskaidroju, ka salonā parvadāt suņus ir aizliegts!
— Bet tas taču ir plīša, — sieviete taisnojas.

— Es atkārtoju — nedrīkst! Sugai nav nekādas nozīmes!
— Mana labā kāja neliek mani mierā — sāp un sāp.

— Tas ir vecums.
— Jā, taču kreisajai kājai ir tikpat, tomēr tā nesāp!

Lai mušas nebūtu infekciju pārnēsātājas, tās jābāro ar svaigiem produktiem.

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LĪDZJŪTĪBA

PĒRK METĀLLŪŽNUS, LIETOTU LAUKU TEHNIKU UN AUTO.
Griežam uz vietas, sveram.
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 25969839.

Mācību centrs "EVA-93" organizē kursus **motorzāģa un krūmgrieža vadītājiem.**
Kursu sākums 17. maijā pulksten 9.00
Līvānos, Ceļniecības ielā 8.
Papildus informācija un pieteikties pa tālruni 29240545, 65307134, vai e-pastu eva93@apollo.lv

LOPBARĪBA PA VAIRUMTIRDZniecības cenām

Aktuālie piedāvājumi:
● laizāmā minerālbarība ganību sezonai ar melasi spaiņos un vannās liellopiem un aītām;
● melase 1000 l konteineros un 20 l kannās;
● kombinētā spēkbarība un minerālbarības;
● lopbarības klijas 20 kg maisos – 3,35 Ls ar PVN.
Nodrošinām piegādi.
SIA BIOFARMA
Meža iela 17/3, Rēzekne (Vīpīga)
Tālr. 64622481, 64622485.
Mob. 29461256; 29266526.

Jēkabpils mežrūpniecība

● Pērk cirsmas un mežus īpašumā.
Tālr. 20272220.

SIA "ALVSTRE"
Iepērk dzīvsvārā:
teles, govīs - līdz Ls 0,95
bulljus - līdz Ls 1,10
gaļas šķirnes bulljus - līdz Ls 1,25
piena teljus - līdz Ls 1,70
gaļas šķirnes bullēni (līdz 300 kg un līdz 11 mēn.) - līdz Ls 1,70
jērus - līdz Ls 1,20
Cenas norādītas ar PVN.
T. 651 97414

LPKS "Baltic Meat Standard"
Iepērk liellopus, jaunlopus.
Labas cenas.
Samaksa tūlītēja.
Sver uz elektroniskajiem svariem.
Tālr. 20250289, 63354097.

SIA AIBI Iepērk liellopus, jaunlopus, aitas, zirgus, cūkas.
Labas cenas. Samaksa tūlītēja. Svari.
Tālr. 26142514, 20238990.

Jūsu uzņēmuma reklāma laikrakstā "Novadnieks" ir labs veids, kā piesaistīt jaunus klientus!
Nāciet uz redakciju Brīvības ielā 14, Preiļos. Zvaniet pa tālr. 65307057.
E-pasts novadnieks@inbox.lv.

Pērk skujkoku un lapukoku mežu, cirsmas īpašumā.
Tālr. 28874347.

AS "Strenču MRS"
pērk cirsmas un mežus īpašumā.
Tālr. 29249106, 29168689.

Meklē darbu
Meklē darbu laukos. Tālr. 25980330.

SIA pērk visa veida īpašumus, cirsmas, īpašumus ar aprūtinājumiem.
Augstas cenas.
Tālr. 26541428, 29777641.

Смерть матери ко всем приходит в первый раз.
Для каждого она – невиданное горе.
Выражаем искреннее соболезнование Сергею и Анатолию Масенковым в связи со смертью МАТЕРИ.
Коллектив ООО «Преялло сантехникис»

NO PIEREDZES PŪRA

Kā siet pirtsslotas

Tautā pieņemts, ka pirtsslotu siešanas laiks ir ap Jāņiem, tad tās esot visaromātiskākās un peroties tām nebirst lapas. Taču nekas sliktks nenotiks, ja slotiņas siesiet arī vēlāk — ieteicams gan līdz jūlija vidum, jo pēc tam koki sāk gatavoties rudenim un lapas vairs tik stipri neturas pie zariem. Izņēmums ir ozola slotas, tās var griezt arī vēlāk — augusta sākumā.

Kur griezt

Pirms došanās pēc slotām svarīga ir vietas izvēle, kur tās griezt. Parasti šīs jautājums rada grūtības tiem cilvēkiem, kuri nav meža īpašnieki. Slotu griešanai

izvēlas tās vietas, kur aug jauni kociņi — jaunaudzes, grāvmalas, aizaugušas meža pļavas, zem elektrolīnijām u.c.

Pirtsslotas ieteicams griezt no kociņiem, kas auguši ūdens tuvumā vai citās mitrās vietās. Slotiņas nedrīkst griezt ceļmalās vai tuvu apdzīvotām vietām, jo koku lapas uzsūc gaisa piesārņojumu un, pirti peroties, šīs kaitīgās vielas var nonākt organismā.

Slotiņu sagatavošana

Kad esam izvēlējušies koku sugu, tradicionāli tas ir bērzs, bet var izmantot arī citas koku sugas, sākam zaru griešanu. Vislabāk to darīt no trīsgadīgiem kociņiem, nogriežot sānzarus, kas atrodas

tuvāk zemei — apmēram 50 līdz 60 centimetru garumā. Nogrieztos zarus krājam kaudzītēs, lai tie nedaudz apvīst, sevišķi pirms transportēšanas. Nogrieztos zarus nevajadzētu uzreiz kraut mašīnā, tad tie būs blīvi un var pārkarst. Rezultātā lapas var sākt pelēt un nobirt.

Sienot slotiņas, vajag atlatot zaru kātiņus — apmēram 15 līdz 20 centimetrus, lai peroties slotu būtu ērti turēt rokās. Slotiņas sasienam pa pāriem ar kokvilnas auklu. Mezglam jābūt viegli atsienamam, lai pirms slotiņas mērcēšanas to var atsiet un savilkt ciešāk, jo žūstot tā kļūst vaļīgāka.

Pēc sasiešanas ar cirvīti pielīdzinām kātu galus un liekam tās

žvētīes vēdināmā telpā. Nav ieteicams pirtsslotas karināt uz drātīm, jo tās vidū ieliecas, un slotiņas saslīd kopā, līdz ar to slikti vēdinās. Vislabāk tās vienmērīgi karināt uz horizontāli piestiprinātām koka kārtīm.
Kad slotiņas izžuvas, tās var ņemt nost un likt kaudzēs. Ja ir

iespēja, slotiņas var labi uzglabāt siena kaudzē, tad tās saglabās aromātu un krāsu.

Pirms pāršanās slotiņas vienu diennakti vajag iemērkēt aukstā ūdenī. Tad tās saglabās visas labās īpašības un būs patīkami pērties.

«Čiekurs»

Augu aizsardzība siltumnīcās

Ja dārzā ir siltumnīciņa un sastādītie augi izskatās labi, tas vēl nebūt nenozīmē, ka ievāksiet krietnu ražu. Var piemesties slimības, sarasties kaitēkļi. Īsumā par augu aizsardzību siltumnīcās.

Slimības

Ja gurķu audzēšanai izvēlas jaunas, pret nopietnākām slimībām izturīgas šķirnes, iespējams novākt labu ražu, gandrīz nelietojot augu aizsardzības līdzekļus. Tikai viena slimība — neistā mltrasa — spēj ātri vien iznīcināt visus gurķu stādījumus. Šīs slimības profilaksei gurķi jūlija sākumā jāapsmidzina ar preparātu *ridomils gold MC 68* d.g. (2 – 2,5 g/10m²) un šī apstrāde jāatkārto pēc 10 – 14 dienām. Preparāta nogaidīšanas laiks ir trīs dienas, ceturtajā

dienā pēc apstrādes nomazgātus augļus var ēst bez bažām.

Ar šo fungicīdu cinās arī pret tomātu augļu brūno puvi. Tomātu siltumnīcās šī slimība mēdz parādīties jau jūnijā, tomēr biežāk novēro vasaras beigās. Inficēšanos veicina ūdens plēvīte uz lapām, kas nenožūst vairāku stundu laikā. Ja plēvītes veidošanos nevar novērst ar vēdināšanu, atliek veikt pirmo smidzinājumu, negaidot, kamēr slimības pazīmes kļūst redzamas. Pirmo slimības pazīmju gadījumos var lietot arī Bordo šķīdumu, bet tā efektivitāte nav sevišķi augsta.

Lapu brūnā pelējuma apkarošanai var lietot preparātu *penkocēbs 75* d.g. un *penkocēbs 80* p.s.

Pret pelēko puvi Latvijā pašlaik nav amatieriem reģistrētu preparātu, atliek vairāk vēdināt siltumnīcu un nepieļaut augu sabiezējuma rašanos.

Kaitēkļi

Nereti jūnijā sākumā, ja laiks ir vēss, gurķu sakņu kakliņa rajonā un zemākajās vasās, kas skar zemi, augus bojā mazi dzeltenīgi kāpuri. Tie ir trūdodiņu kāpuri. Šajā gadījumā palīdz augu apļaušana ar *aktaru 25* d.g. (2 g/l ūdens). To drīkst darīt divas nedēļas pirms gurķu ziedēšanas. Nereti kaitēkli ievēro, kad augi jau zied un apstrāde ir nokavēta.

Šī apstrāde aizsargā gurķus arī no zālāju blakts bojājumiem. Tās kāpuri barojas auga galotnē un to bojājumu dēļ galotne viegli lūst, to pietinot.

Nereti jūnijā siltumnīcā redz pirmās tiklērces. Tās parasti parādās vispirms pie durvīm vai vēdlogiem — vietās, kur gaisa mitrums zemāks. Pirmās pazīmes — sīki, kā ar adatu sadurstiti, dzeltenīgi punktiņi lapas virspusē kāti-

ņā tuvumā. Vērojot ar lupu, lapas apakšpusē var redzēt arī ērces. Visi augi nekavējoties jāapstrādā ar preparātu *nīmazals* e.k. (2 – 3 ml/10m²), smidzinājums jāatkārto vēl divas reizes ar intervālu 5 – 7 dienas.

Šis preparāts jālieto arī, ievērojot siltumnīcās uz ražojošiem augiem pirmās laputis un baltblu-

siņas. Pret šiem kaitēkļiem palīdz arī bioloģiskais preparāts *verticilīns B-J* p.s., bet tā efektivitātes nodrošināšanai vismaz trīs diennaktis nepieciešams siltumnīcā uzturēt 20 – 25 grādu temperatūru un relatīvo gaisa mitrumu 80 – 95%.

Izmantots «Mans Sakņudārzs»